Գ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 671 ՇԱԲԱԹ 29 ՄԱՐՏ 1886 (Ն. Տ.) 10 ԱՊՐԻԼ 1886 6 ՐԻՃԷՊ 1303

40 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

غلطه‌ده نورادونکیان خانده آره‌ولك
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան			200
»	» Վեցամսեայ	»	»	100
»	» Եռամսեայ	»	»	50
Գաւառաց	» եւ օտարաց			
Թղթատարով	տարեկան	»	»	240
Գաւառաց համար	եւ օտարաց			
Թղթատարով	վեցամսեայ	»	»	120
Օտար երկիրներ	տարեկան		Ֆրանք	56
»	վեցամսեայ		»	28

[illegible]

Les annonces sont reçues à l'Easter Agency place Karakeuy Deirmen Han Constantinople.

Կ. ՊՈԼԻՍ, 28 ՄԱՐՏ, 1886.

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՔՍԱՏԱՆ ՎԻՃԱԿԱՑՈՅՑ

ՄԱՔՍԱՏԱՆ Ընդհանուր Վիճակացոյցը, զոր հրատարակեցինք մեր հինգշաբթի աւուր թուով, ինչ ինչ նշանակելի իրողութիւններ ի վեր կը հանէ։ Վիճակացոյցը կը վերաբերի Ռումի 1300 տարւոյն՝ (1 մարտ 1884—1 մարտ 85), և այս տեսութեամբ տարի մը հին է։ Բայց անցեալին հետ բաղդատմամբ, տարի մը միայն հին եղող Մաքսային Վիճակացոյց մը համեմատաբար շատ թարմ համարելի է մեր մէջ։

1883-84 տարւոյն մէջ մեր երկիրը մտած է 19,757,840 ոսկւոյ վաճառք, ի բաց առեալ պետական և դեսպանական գոյքեր, հողագործական մեքենայներ և նորահաստատ գործարաններու պիտոյք, որք մաքսէ զերծ են մշտապէս կամ առժամապէս։ Իսկ մաքսի ենթարկեալ վաճառաց յիշեալ գումարէն մաքս առնուած է 1,497,672 ոսկի։ 1884-85 տարւոյն մէջ, Թուրքիա մտած է 20 637,624 ոսկւոյ վաճառք, որ վճարած է 1,558,296 ոսկւոյ մաքս։ Այսպէս, 1884-85 տարին օտար երկիրներէն ստացած ենք 879,784 ոսկւոյ աւելի վաճառք քան նախորդ 83-84 տարին, և հետևապէս մեր մաքսատանց բովանդակ հասոյթք 84-85ին 60,620 ոսկի աւելի եղած են քան նախորդ տարին։

Արտածմանց գալով, 1883-84ին Թուրքիայէն դուրս ղրկուած է 12,390,201 ոսկւոյ ապրանք, և յաջորդ տարին, 12,798,166 ոսկւոյ։ Այս արտածմանց համար մաքս առնուած է՝ 83-84 տարին՝ 155,878 ոսկի և 84-85ին՝ 167,475 ոսկի։ Այսպէս, 84-85 տարին օտար երկիրներ ղրկած ենք 407 965 ոսկւոյ աւելի վաճառք քան 83-84 տարին, մաքսի տարբերութեամբ մը որ է 11,597 ոսկի։

1883-84ին, մեր Ներածմանց առաւելութիւնն Արտածմանց վրայ էր 7,367 639 ոսկի։ 1884-85ին, այս առաւելութիւնն էր 7,839,458 ոսկի։

1883-84 տարւոյ առևտրական բովանդակ շարժումն էր (Ներածմանց և Արտածմանց գումարն;) 32,148,041 ոսկի։ 1884-85 տարւոյն մէջ այս գումարն էր 33,435,790 ոսկի։ Առաւելութիւն ընդհանուր շարժման մէկ տարւոյ մէջ 1,287,749 ոսկի։

Այս հաշուոյ մէջ չէ մեր երկրէն արտածեալ ծխախոտն, որոյ քանակութիւնն, 1884-85 տարւոյն մէջ, հասած է 8,913,088 քիլօկրամի։

Այս թուանշաններէ կ'երևի թէ, այնպիսի ժամանակ մը երբ ո՛չ մի կողմէ յատուկ ջանք մը կայ նոր զարկ մը տալու Թուրքիոյ վաճառականութեան և արհեստագործութեան, մեր երկրին առևտրական ընդհանուր շարժումը, թէև բնականապէս մեծ յառաջդիմութիւնն չէր կրնար ըլլալ, բայց յետադիմութիւն ալ չէ եղած, և թեթև առաւելութիւն մ'իսկ կրցած է ցուցնել։

Բայց Թուրքիոյ վաճառականութիւն ըսելով Կ. Պոլսոյ վաճառականութիւնը միայն պէտք չէ հասկնանք։

Մեր առջև գտնուող Վիճակացոյցը բովանդակ Թուրքիոյ կը վերաբերի, և երբ բովանդակ Թուրքիոյ նաւահանգստաց առևտրական շարժումը տարին 1,300,000 ոսկւոյ չափ առաւելութիւն մը կը ցուցնէ, խնդիր մ'է թէ Կ. Պոլսոյ նաւահանգիստն այս գումարի մէջ բաժին ունի՞ և ո՛րչափ։ Վիճակացոյցին պարունակած ցուցակներէն ո՛չ մին կը պատասխանէ սոյն հարցման։ Վերջին տարիներս գիտենք թէ գաւառային մի քանի վաճառաշահ քաղաքներ, ինչպէս Իզմիր, Սելանիկ, Պէյրութ, Տէտէ-Աղաճ, Պուրկազ ընդարձակած են իրենց առևտրական շարժում, և հետևապէս, 1,300,000 ոսկւոյ գումարէն կարևոր մաս մը բաժին պարտինք հանել՝ այնպիսի գաւառային կեդրոններու առևտրական յառաջդիմութեանց համար։

Երբ ընդհանուր գանգատ մը կայ թէ ի Թուրքիա վաճառականութիւնն իյնալու վրայ է, մեր առջև գտնուող Վիճակացոյցք, դժբախտաբար, պատասխան մը չեն առ այդ գանգատ։ 83-84 և 84-85 տարւոց միջև քաղաքական հանգամանքներն զգալի փոփոխում մը չէին պատճառած, որ անմիջապէս ազդէր երկրին տնտեսական պայմանաց վրայ։ Բայց ռուսօ-թուրք պատերազմէն առաջ քանի մը տարւոց Վիճակացոյցներու բաղդատումը պատերազմէն ետքի քանի մը տարւոց հետ, եթէ հնար լինէր, անշուշտ պիտի ապացուցանէր ընդհանուր գանգատոյն հիմնաւորութիւնը։ Մաքսատան Վիճակացոյցն անընդմիջաբար իրարու յաջորդող երկու տարւոց բաղդատութիւն մը կը դնէ մեր առջև։ Բայց կարծենք ինքնայայտ է թէ երկրին տնտեսական վիճակին վրայ բաղդատական ճիշդ գաղափար մ'ունենալու համար շատ թերի միջոց մ'է այս։

Բաց աստի, թէև տարւոյ մը առևտրական շարժման քանակութիւնն աւելի ստուար լինի քան նախորդ տարւոյ մը շարժումը, չի հետևիր թէ վաճառականութեան շահերն ալ նոյն համեմատութեամբ մեծ եղած են։ Ինքնայայտ իրողութիւն մ'է թէ, ինչ ինչ պարագայից մէջ, մարդ մը 5,000 ոսկւոյ առևտուրէ մը կրնայ աւելի մեծ շահ մ'ըրած լինել քան 10,000 ոսկինոց առևտուրէ մը։ Նմանապէս բովանդակ երկրի մը համար։ Ուստի, որովհետև 84—85 տարւոյ մէջ երկրին առևտրական բովանդակ շարժումն 1,300,000 ոսկւոյ առաւելութիւն մը կը ցուցնէ 83—84 տարւոյն վրայ, կարելի չէ հետևցնել թէ վաճառականութիւնն ալ նոյն համեմատութեամբ շահ մ'ըրած է անպատճառ։

Դիտելի պարագայ մ'է նաև թէ, գնոց տարբերութիւն մը, տարւէ մը միւս տարի, կրնայ յառաջ բերել առևտրական շարժման մէջ տարբերութիւն մը, առանց տարբերութիւն կենալու փոխանակուած վաճառաց քանակութեան մէջ։ Այսպէս, 84-85 տարւոյն մէջ վաճառաց գիներուն վրայ 3 առ 100 առաւելութիւն մը բաւ պիտի լինէր 83-84 տարւոյն առևտրական շարժման վրայ 1,300,000 ոսկւոյ չափ առաւելութիւն ցուցնելու, առանց առաւելութիւն կենալու մեր արտածած և ներածած վաճառաց իրական քանակութեանց մէջ։ Ի հակառակէն, 84-85 տարւոյն մէջ գնոց անկում մը պիտի ենթադրէր առևտրական շարժման մէջ մեծագոյն առաւելութիւն մը քան ինչ որ կրնայ մակաբերուիլ այս 1,300,000 ոսկւոյ գումարէն։ Հետևապէս, պարտինք զգուշանալ թըւանշաններու պարզ տարբերութիւն մը իբրև իրական յառաջդիմութիւն կամ յետադիմութիւն նկատելէ երկրին ընդհանուր տնտեսական պայմանաց մէջ։ Վիճակացոյցներ կան որք աւելի կը մոլորեցնեն քան կը շինեն հասարակաց միտքն, ո՛րչափ մասնաւոր դեր մ'երբեմն կը կատարեն թուանշանք։ Մեք շնորհակալ ենք այն իրական ծանօթութեանց համար զորս մեզ կուտայ Մաքսային Վարչութեան հրատարակած վերջին Վիճակացոյցը։ Բայց չենք կրնար պահանջել որ հակիրճ եւ սահմանափակ ցուցակ մը ղեկ լինելով տեղեկացնէ երկրին տնտեսական ընդհանուր պայմաններուն։

Իրական և յոյժ օգտակար ծանօթութիւն մը զոր այս Վիճակացոյց կուտայ մեզ, կը վերաբերի եւրոպական երկրաց հետ մեր առևտրական յարաբերութեանց բաղդատական վիճակին։ Այսպէս, Աւստրիոյ և Ռուսիոյ մեզ հետ առևտրական յարաբերութիւնք զգալապէս աւելցած են, մինչ արևմտեան Եւրոպիոյ հետ մեր յարաբերութիւնք նուազիլ սկսած են։ Աւստրիական նաւահանգիստներէն Թուրքիա ներածեալ վաճառաց քանակութեան մէջ 446,209 ոսկւոյ առաւելութիւն մը կայ, և Թուրքիայէն աւստրիական նաւահանգիստները ղրկուած վաճառաց քանակութեան մէջ՝ 156,862 ոսկւոյ առաւելութիւն։ Գումար առաւելութեան առևտրական շարժման ընդ Աւստրիոյ՝ 603,071 ոսկի։ Ռուսիայէն ներածմանց առաւելութիւնն է 122,325 ոսկի։ Ի Ռուսիա արտածելոց առաւելութիւնն՝ 13,224 ոսկի։ Գումար 135,549։ Իսկ ի Ֆրանսա ղրկուած վաճառաց մէջ կայ նուազում 80,439 ոսկւոյ. Ֆրանսայէն բերուած վաճառաց մէջ ալ կայ նուազում 67-867 ոսկւոյ. Գումար նուազման 168,306 ոսկի։ Ամերիկայէն ներածմունք թէև 20,400 ոսկւոյ առաւելութիւն մը կը ցուցնեն, բայց արտածմունք յԱմերիկա՝ նուազած են 42,200 ոսկի։ Իտալիայէն ներածմունք պակսած են 51,852 ոսկի, թէև արտածմունք յԻտալիա՝ աւելցած են 122,000 ոսկի։ Գերմանիոյ հետ վաճառականութեան առաւելութիւն մը կայ, թէև միայն 20,000 ոսկւոյ։ Իսկ Թուրքիայէն յԱնգլիա ղրկուած վաճառաց քանակութիւնը պակսած է իբր 120,000 ոսկի։ Բայց Անգլիայէն ի Թուրքիա ներածեալ վաճառաց քանակութեան մէջ զգալի առաւելութիւն մը կայ, 825,580 ոսկւոյ։ Փոքր երկրաց մէջ, Պելճիքայէն ի Թուրքիա ներածմունք 100,000 ոսկի աւելցած են, և արտածմունք՝ 2,230 ոսկի։ Իսկ Ռումանիոյ հետ Թուրքիոյ վաճառականութիւնը բոլորովին խանգարուած է։ Մեր ներածմունք ի Ռումանիոյ՝ 263,600 ոսկի և մեր արտածմունք՝ 41,435 ոսկի պակսած են։

Այս ծանօթութիւններէ կ'երևի թէ, մեծ Տէրութեանց կարգին մէջ, միա՛յն Աւստրիա է, որուն թէ՛ մեզմէ գնած և թէ՛ մեզ վաճառած ապրանքներն աւելցած են զգալապէս։ Մինչև մօտ ժամանակներս Թուրքիոյ արտաքին վաճառականութիւնն Անգլիոյ և Ֆրանսայի ձեռքն էր։ 1884-85ին, Անգլիոյ հետ մեր առևտրական գործողութեանց գումարն էր 13,817,400 ոսկի, իսկ Աւստրիոյ հետ՝ 5,553 868։ Եւ մինչ նոյն տարին, Անգլիոյ հետ առևտրական յարաբերութեանց աճումն էր (825,584—119,566)=706,018, Աւստրիոյ հետ մեր յարաբերութեանց աճումն էր 603,071 ոսկի։ Այսպէս, բաղդատմամբ իւր մեզ հետ ունեցած վաճառականութեան ծաւալին, Աւստրիա զԱնգլիան զգալապէս գերազանցած է՝ աւելցնելով իւր առևտրական յարաբերութիւններ Թուրքիոյ հետ։

Այս իրողութիւն մեծ նշանակութիւն ունի։ Կը ցուցնէ թէ Աւստրիա, Պալքանեան Թերակղզւոյն վրայ իւր քաղաքական ազդեցութեան աճման հետ, զիւր տնտեսական ազդեցութիւն ևս աճեցնելու վրայ է։ Ինչ որ անցեալներն, իբրև արդիւնք մասնական դիտողութեանց, կը նշանակէինք մեր Ներքին Տեսութեանց մէջ, հաստատուած կը գտնենք Մաքսատան Վիճակացոյցներուն մէջ, իբրև արդիւնք վիճակագրական մանրախոյզ աշխատութեանց։ Գերմանական Հրապարակները տակաւ բայց յաջողապէս կը մրցին Արևմտեան Հրապարակաց դէմ, և երբ տարիէ մը Կ. Պոլիս երկաթեայ գծով մը կապուի Գերմանական Հրապարակաց հետ, Կ. Պոլսոյ և բովանդակ Թուրքիոյ վրայ՝ թէ՛ նիւթական և թէ՛ քաղաքական տեսութեամբ՝ առաւելապէս Աւստրիոյ և Գերմանիոյ գործողութիւնն զգալի պիտի լինի, քան Անգլիոյ և Ֆրանսայի, յեղաշրջմամբ Խրիմու պատերազմէն ի վեր հաստատեալ քաղաքական և տնտեսական պայմանաց։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԻՌԼԱՆՏԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐ

ՇԱԲԹՈՒՍ երկու մեծ լուրերն են՝ Պուլկարական խնդրոյն Տէրութեանց միաձայն որոշմամբ լուծումն, որուն, երեկի հեռագրոյ մը նայելով, Աղեքսանդր Իշխանն համակերպեր է, և Անգլիոյ Նախարարապետին կողմէ Իռլանտայի Ինքնօրինութիւն տալու մասին Ծրագրոյ մը ներկայացումը Խորհրդարանին։

Այս լրոց մին մեծ խնդրոյ մը փակումը կ'աւետէ, և միւսը մեծագոյն խնդրոյ մը բացումը կը ծանուցանէ։

Թերևս կանխահաս լինի բոլորովին փակեալ նկատել Պուլկարական խնդիրն։ Մեր չորեքշաբթի աւուր թուով նշանակեցինք խնդրոյն յարակից վտանգներն, որք վերջ չեն գտներ մինչև իսկ եթէ Աղեքսանդր Իշխանն համակերպի Տէրութեանց որոշման։ Բայց գո՛նէ խնդիրը կրնայ թաղուած համարուիլ հինգ տարւոյ համար։

Իսկ, ընդհակառակն, ո՛չ ևս կանխահաս է հաստատել թէ Պ. Կլատսթոն կ'առաջարկէ Ինքնօրինութիւն տալ Իռլանտայի։

Մանրամասն տեղեկութեանց նայելով, Նախարարապետն այս հինգշաբթի գիշեր, իւր գեղեցկագոյն և ընդարձակագոյն ճառերէն մին արտասանած է Երեսփ. Ժողովոյն մէջ։ Չորս ամիսէ հետէ Պ. Կլատսթոն և պաշտօնակիցք կատարեալ խորհրդապահութեամբ զգուշացած էին ո՛և է ծանօթութիւն տալէ պատրաստուող մեծ Ծրագրոյն վրայ։ Հասարակաց համբերութիւնը շաբաթէ ի շաբաթ, օր ըստ օրէ, և վերջապէս ժամէ ի ժամ կ'աւելնար, և ի՛ւր գագաթնակէտ հասած էր այս հինգշաբթի։ Երից կուսակցութեանց բոլոր անդամք որք հիւանդ չէին՝ փութացած էին ներկայ գտնուիլ։ Լորտերը, նշանաւոր օտարազգիք, եւ անգլիական ընկերութեան ամեն դասուց ընտրելագոյն ներկայացուցիչք գրաւեր էին ունկնդրաց յատկացեալ բեմերուն ամեն մէկ անկիւնը։ Պ. Կլատսթոնի ճառը քանի մը ժամեր տևած է, և, հակառակ իւր վերջին հիւանդութեանց, ծերունի Նախարարապետին կորովի բանախօսութիւնն, ազդու շեշտերն և սրտագին համոզում արտայայտող ձայն և վսեմ արտասանութիւնք խորին հիացում պատճառած են մինչև իսկ հակառակորդաց։ Իւր յայտարարութիւնք ծափահարուած են Իռլանտացիներէն և Ազատականաց մէկ մասէն։ Պահպանողականք լուռ կեցած են։ Ժողովն, ընդհանրապէս, եռանդագին ընդունելութիւն մը չէ ըրած Պ. Կլատսթոնի պարզած ծրագրոյն։ Լորտ Հարթինկթընի, Պ. Կօշընի, Պ. Չէմպըրլէյնի, Պ. Թրէվէլեանի, և իռլանտական Ինքնօրինութեան ծրագրոյն իրենց հակառակութիւնը կանխաւ յայտնած այլ Ազատականներուն և նոցա հետևողներուն լռութիւնը մանաւանդ ուշադրութիւն գրաւած է։ Կը մնայ տեսնել թէ, երբ ընդհանուր վիճաբանութիւնը բացուի Պ. Կլատսթոնի պարզած Ծրագրոյն վրայ, այս հերձուածող Ազատակա՞նք թէ Պահպանողականք նախայարձակ պիտի լինին։

Պ. Կլատսթոնի ճառին ամբողջ օրինակը մեր առջև պէտք է ունենանք ճիշդ գաղափար մը կազմելու համար իւր առաջարկութեանց վրայ։ Երեկի հեռագրոյ նայելով, Պ. Կլատսթոն նախ կը հաստատէ թէ Իռլանտան բիրտ ոյժով կառավարելու դրութիւնն անկեալ արդիւնքը չէ տուած, և թէ ժամանակն է՝ զիջումներ ընելով Իռլանտան հաշտարար եղանակ մը կառավարել փորձելու։ Այս յայտարարութիւնք իռլանտական խնդրոյն նկատմամբ մերկ ճշմարտութիւնն են այսօր։ Ո՛չ մէկ ողջամիտ անձ կրնայ ժխտել զայն։ Պ. Կլատսթոն կ'առաջարկէ ուրեմն լոկ վարչային կամ տեղային իրաւասութեամբ օժտեալ Խորհրդարան մը հաստատել ի Տըպլին, բաղկացեալ Երեսփոխանաց Ժողովէ մը և Ծերակոյտէ մը։ Այս Խորհրդարանն Պետական ընդհանուր խնդրոց չպիտի խառնուի։ Բայց Պ. Կլատսթոն միանգամայն կ'առաջարկէ որ Իռլանտա ո՛չ ևս Երեսփոխան ղրկէ Լոնտոնի Խորհրդարանն։ Իռլանտա ուրեմն բնաւ ձայն չպիտի՞ ունենայ «Միացեալ Թագաւորութեան» Պետական ընդհանուր գործոց մէջ։ Աստ մեծ պակաս մը կայ։ Պ. Կլատսթոն անշուշտ կ'առաջարկէ նաև իբրև հետևութիւն Իռլանտական Խորհրդարանի մը հաստատման, Գործադիր Վարչութեան մը, այսինքն Տըպլին ուրոյն Նախարարութեան մ հաստատումն ևս. բայց Հաւաս և Ռիւդէր այս մասին բան մը չեն իմացներ։ Տէրութեան ընդհանուր ծախքերն արդարապէս պիտի բաշխուին Անգլիոյ Իռլանտայի միջև։ Յատուկ տնօրինութիւնք եղած են ի պաշտպանութի Իռլանտայի բողոքական փոքրամասնութեան։ Իռլանտայի մաքսերն և ոգելից ըմպելեաց տուրքն Անգլիոյ իշխանութեան ներքեւ պիտի մնան։

Աւասիկ Ծրագիր մը, որոյ նպա

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԳՐԱԿԱՆ

ՎԻՔԹՕՐ ՀԻՒԿՕ ՅԵՏ ՄԱՀՈՒԱՆ

Ծանուցինք արդէն թէ Վիքթօր Հիւկօյի կտակակատարք հրատարակած են մեծ բանաստեղծին անտիպ գործոց առաջին հատորն որ կը պարունակէ չորս թատերգութիւններ և քանի մը քերթուածներ։ Այս առթիւ Լուի Իւլպախ գեղեցիկ յօդուած մը հրատարակած է փարիզեան գրական թերթի մը մէջ։ Այդ յօդուածէն կը քաղենք հետևեալ մասերը։

Պալզագ ըսած է. «Փառքը մեռելոց արեգակն է»։ Իբր այն, նոր արշալոյս մը կը ծագի Վիքթօր Հիւկօյի համար, և գիրքն՝ որ հրատարակուեցաւ այժմ՝ իւր անմահ կենաց սկզբնաւորութիւնն է։

Երկու տարի առաջ, ատենախօսութիւն մ'ընելով ի Նէօշադէլ մեր մեծ բանաստեղծին նկատմամբ, կ'ըսէի թէ մարդոց ոմանց համբաւը կը նմանի արևամուտին Ալպեան լերանց վրայ։

Երբ կը կարծես թէ գիշերն եկած է, երբ վշտաց մելամաղձութեան մէջ կը խարխափես, ճաշանչագեղ օր մ'անցընելէ վերջ, գլուխդ վեր կը վերցնես՝ զերկինս վկայ բռնելու համար, և այն ատեն զարմացմամբ կը տեսնես բարձրագոյն կատարին վրայ լոյս մը առաշէկ, բոցաճաճանչ, ցերեկին ճառագայթումն որ կը շարունակէ ի գիշերի։ Հորիզոնին ետևն անցած արեգական հեռաւոր ճաճանչն է որ այլ ևս չ'իջներ հովտին մէջ, այլ ընդ երկար կը տիրէ բարձրութեանց վրայ։

Վիքթօր Հիւկօ չգտնուիր անմահութեան վեհաշուք հեռաւորութեան մէջ, այլ անհետացած չէ և տակաւին շատ տարիներու մէջ պիտի տեսնենք նորա ճառագայթումն կատարաց վրայ։ Տակաւին շատ անգամ դուրս պիտի ելնէ Բանթէոնէն, բոլորովին նոր կերպարանքով մեզ մօտենալ տալու համար իւր բացակայութիւնը։

* * *

Մարտ 20ին հրատարակուեցաւ Վիքթօր Հիւկօյի անտիպ գործոց առաջին հատորը։ Կտակատարներն այս կերպիւ ի լոյս պիտի ընծայեն գրեթէ տասն հատոր, առանց հաշուելու իւր ստուարաթիւ թղթակցութիւններն։

Կը ծանուցուի թէ մայիս 24ին, իւր մահուան տարեդարձի օրն, պիտի հրատարակուի երկրորդ հատոր մը, [illegible] անուամբ քերթուած մը, և այս կերպիւ պիտի շարունակուի գործն որուն վրայ խօսեցայ։

Առաջին հատորին համար կրնամ ըսել թէ Թատրոնն յազատութեան թատերգութեան ոտանաւորները կրնան մրցիլ բանաստեղծին ամենէն գեղեցիկ, ամենէն շողշողուն, ամենէն անուշ, ամենէն զուարթ տողերուն հետ. այդ թատերգութիւնն, որ թատերաբեմի համար յօրինուած չէ, և այդ բանաստեղծութիւններն կը յիշեցնեն Էռնանին՝ վեհութեամբ և կազմուածով, Աշնան տերևներն՝ տարտամ տխրութեան մը շնորհով և ժպիտով։

Այդ մնացածին թատրոնն յօրինուած է ազատանաց միջոցին և կարգադրուած է ծովին, անտառին, անհեղաշունչ հովերին։ Ըստ որում անհունն ընտրած էր թատերաբեմ և ովկէանն՝ կողմնանոց (քուլիս), բանաստեղծն ազատ համարձակ գրած է, առանց դերերուն բաշխման վրայ մտածելու. ասոր համար սիրոյ կրկներգներն այնքան երկար են և մենախօսութիւնք քերթուածներ կը լինին թատերգական քերթուածին մէջ։ Ձեռագրոյ մէջ կը գտնուի յառաջաբանի պէս բան մը որ այսպէս կ'ըսէ.

«Այս հակիրճ թատերախաղերէն թերևս երկուքը, Մեծ մայրն և Սուրը, կրնան ներկայացուիլ մեր տեսարանաց վրայ, իրենց արդի վիճակին մէջ։ Միւսները կրնան ներկայացուիլ միայն այն գաղափարային թատրոնն զոր ամեն մարդ ունի իւր մտաց մէջ։»

Իրաւ է թէ Մեծ մայրը կրնայ յաջողութեամբ ներկայացուիլ, սա պայմանաւ որ մեծ յապաւումներ լինին, և, իմ մասին, ես չեմ ուզեր այդ սրբապիղծ կրճատումները։

Զուարճալի նախաբան մը, ուր ողբերգութիւնն ու կատակերգութիւնք դերեր կը բաժնեն միմեանց, դերասանապետ Արամազդի առջև, իբր բացում կը ծառայէ այդ երազային թատերգութեան։

Մեծ մայրն, [illegible] և Վիքթօր Հիւկօյի ուրիշ քանի մը գրքերուն նման կրնայ կոչուիլ [illegible]։ Աշխարհիս մէջ ոչ մէկ բանաստեղծ խօսած է մանկանց վրայ Հիւկօյի հրապուրով, և կրնամ ըսել՝ հեզութեամբ։ Իւր գլուխը կը ծռէր, նուաճեալ երկրպագունի մը պէս, ուսն առած մանկան մը պզտիկ ձեռքին տակ, և միշտ մանկութիւնք պաշտելով ալևորեցաւ այդ հայրն, այդ պապն։ Իւր առաջին անտիպ գիրքը կը բացուի մահուընէն առաջ տուած վերջին օրհնութեամբ, և իւր գործն, միջնարարով մը ընդհատեալ, կը շարունակէ յոյս Մեծ մայրն, իւր տարօրինակ հանգոյցներով, գոդցես փայլուն ու վերջնական պատկերն է Մեծ հայր լինելու արուեստին։

Սուրը սէգ, մեծագործ գործ մ'է։ Խօսքն անդ կ'որոտայ բարձրաձայն, վեհաշնորհ, որպէս Պիւրկրավներուն մէջ, նկարագրական՝ որպէս [illegible] Վէպին մէջ։ Անձերը գիւղացիական են, բնականէն աւելի բարձր։ Տեսարանն է ի Դալմատիա, անորոշ միջին դարու մը մէջ։ Երեք սերունդք ի հանդէս են, հայրը, պապն, որդին։ Հայրը տարագրեալ է, հանրապետութեան յարած. պապը թագաւորութիւն կ'ուզէ։ Երկու իշխանութիւնք կը ջանան իրարու ձեռքէ խլել երիտասարդ գիւղացին, որդին։ Պիտի տեսնուի թէ Սուրն ինչպէս կը խզէ այդ տագնապալի կացութեան հանգոյցը։

Դիւցազներգութենէն յետոյ դիւթական թատերախաղը. Պիտի ուտե՞նը ասոնցմէ մին է։ Այդ խաղին մէջ կայ հարիւրամեայ կախարդ ջաղուկ մը. կայ նաև թագաւոր մը, թագաւորիկ մը, Ման կղզւոյն բռնաւորն, որ իւր տխմարութեամբ կը հաւասարի ամեն դիւթախաղից առասպելական թագաւորներուն և որ թունաւոր խոտերով լեցուն անտառի մը մէջ մահուան դատապարտած է երկու հեզ սիրահարներ. ամբողջ խնդիրը սա կէտ մէջ կը կայանայ թէ սիրահարները պիտի ուտե՞ն կամ պիտի մեռնի՞ն։ Անօթութեան տանջանքները, ծարաւի տառապանքները կը խառնուին սիրոյն հիա մանց։ Բանաստեղծական և նրբամի աւազակ մը ազատիչը կը լինի երկ սիրահարաց։ Խօլ կատակերգութիւն ծնի այդ ազատումէն և աւազակը բռնաւորին բանաւորը կ'ըլլայ։ Կրնամ հաստատել թէ Վիքթօր Հիւկօյի գործոց մ ոչ մէկ անձ աւելի զուարթ, աւելի խե դուկ է քան այդ աւազակն, որ ի պատմութիւնը կ'ընէ երեք հարի տողնոց քերթուածով մը։ Այդ փալուն երկայնութիւնն գրքին յաջողո թեան պատճառներէն մին պիտի լի Երեք հարիւր տո՛ղ. ասի թերևս չ փաղանցութիւն մ'է թատերաբեմին րայ, այլ յոյժ կարճ կը թուի ընթե ցողին։

Ուրիշ հանգամանօք սքանչելի մ'է կախարդուհւոյն, անտառին պառաւ ոգւոյն մահը։ Ոչինչ աւելի աւելի գեղեցիկ է քան իւր հրաժեշ առ բնութիւն, քան իւր մուտքն յ մահուան։

Թրջած անտառը, չորրորդ թատեր խաղն, չնմանիր ոսկատեսիլ անտառ ծպտուն անտառն է այս։ Մայիս ռալն է՝ իրաւախոհութիւն մը հաստատել Անգլիոյ և Իռլանտայի հակառակ պահանջմանց միջեւ։ Պ. Կլատսթոն կ'ուզէ որ Անգլիա փորձէ անկեղծ փորձ մը Իռլանտան գոհացնելու։ Կը խորհուի թէ Իռլանտացիք, անգլոսաքսոն ցեղին թշնամի ցեղ մը, այս միջոցներէ պիտի օգտուին կատարեալ անկախութիւն ձեռք բերելու համար։ Բայց ահա Նաւատորմն և Բանակն ըստ ամենայնի Անգլիոյ ձեռաց մէջ են։ Անգլիոյ ձեռքն է նաև Իռլանտայի հասութից մի կարեւոր մասն։ Իւր կողմն ունենալով թէ՛ դրամական և թէ՛ զինուորական ոյժերն, Անգլիա երբ որ ուզէ դիւրաւ կրնայ կարգի բերել Իռլանտացիներն, և ետ առնուլ ինչ որ այժմ կուտայ նոցա։ Բայց Անգլիոյ մէջ կայ յոռետես մեծամասնութիւն մը, որ կը կարծէ թէ, երբ Անգլիա արտաքին պատերազմ մ'ունենայ, ինքնօրէն Իռլանտան պատեհառիթ պիտի գտնէ Իռլանտական Անկախութիւնն հռչակելու համար։

Պ. Կլատսթոնի խորհրդոց հակառակ, Պահպանողականք կ'առաջարկեն շատանալ Գաւառային ժողովներ կազմելով Իռլանտայի 32 գաւառաց մէջ, որք վարեն տեղային գործերը։ Կարգ մը Ազատականք այս կարծիքէ են։ Իսկ Պ. Չէմպըրլէյն կ'առաջարկէ շատանալ Ազգային Խորհուրդ մը կազմելով ի Տըպլին, որ վարչային ընթացիկ գործովք պարապելու համար։ Բայց եթէ Պ. Կլատսթոնի ծրագիրը մերժուին արդի Խորհրդարանէն, ինչպէս հաւանական կ'երեւի, չի հետեւիր թէ Պահպանողականաց կամ Արմատականաց ծրագիրք իրենք կարգ պիտի անցնին։ Իռլանտացիք լիակատար Ինքնօրինութիւն պիտի պահանջեն միշտ. Խորհրդարանը պիտի լուծուի. երկիրը պիտի յուզուի. վերջապէս Անգլիա բաւական ժամանակի մը համար իւր բոլոր ուշ և [illegible] Իռլանտայի կողմը պիտի դարձնէ, և ո՛չ ներքին, ո՛չ արտաքին որեւէ գործով չպիտի զբաղի։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

ՆԻՍՏ ԺԵ.

28 Մարտ 1886

ԱՏԵՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՔ

Ազգային Ժողովն գումարեցաւ երէկ ի Ղալաթիա, ընդ Նախագահութեամբ Ամեն. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Տեառն Տիգրան Էֆէնտի Եուսուֆեանի։

Ատեանը բացուեցաւ ժամ 5 1/2ին, ի ներկայութեան 25 երեսփոխանց, որոց թիւն աճեցաւ ապա 37ի։

1. Ատենական գործողութեանց կարգին մէջ, Ժողովն վաւերացուց 1883 տարւոյ ԺԲ ԺԳ և ներկայ նստաշրջանի ԺԵ և ԺԶ նիստերու ատենագրութիւններն, առանց խօսողութեան։

2. Ապա Ատենապետ էֆէնտի Ժողովին ներկայեց Տրապիզոնի Գաւառական Ժողովոյ երեսփոխանական ընտրութեան Տեղեկագիրն, հանդերձ Կեդր. Վարչութեան ծանօթագրով, որ կը հաստատէր ընտրելոյն օրինական հանգամանքներն։

Վերոյիշեալ Տեղեկագրէն կ'երեւէր թէ Տրապիզոնի Գաւառական Ժողովն 1885 Յոկ. 7ին գումարուելով ընդ Նախագահութեամբ Գեր. Գարեգին վարդապետ Սրուանձտեանի, առաջին քուէարկութեամբ և քուէից մեծամասնութեամբ վիճակին կողմէ Երեսփոխան ընտրած էր ՏՕՔԹ. Յ. ՇԻՇՄԱՆԵԱՆ ԷՖԷՆՏԻՆ։

Ժողովը լսելով ընտրելոյն յանձնառագիրն օրինաւոր գտնելով այն ընտրութիւնն, միաձայնութեամբ վաւերացուց զայն և Երեսփոխան հռչակեց զՅովսէփ էֆ. Շիշմանեան։

3. Կարդացուեցաւ Քրիստոսատուր էֆէնտի Ղազարոսեանի մէկ գիրն որով յայտնելէ յետոյ թէ Զմիւռնիայի ազգայիններէն Վսեմ. Յովհաննէս էֆէնտի Սպարթալեան ձեռնարկած է ի հիմանց վերաշինել Ս. Մեսրոպեան վարժարանն, հազար կանգունէ աւելի գետնի վրայ, շուրջ 7-8000 ոսկւոյ գումար մը ծախսելով այդ նպատակաւ, և թէ անշուշտ վիճակին Առաջնորդ Տ. Մելքիսեդէկ Սրբազանի ներշնչմամբ ի գլուխ ելած էր այս ազգօգուտ գործ, կ'առաջարկէր որ Ազգային Ժողովն շնորհակալեաց քուէ տայ թէ՛ յիշեալ Վսեմ. բարերարին և թէ Ս. Առաջնորդին Զմիւռնիոյ։

Այս առաջարկութեան վրայ խօսք առաւ Քաղաքական Ժողովոյ Վսեմ. Ատենապետն.

Յ. Նուրեան էֆ.— Կարեւոր իրողութիւն մը կայ մեր առջեւ զոր մեր պատ. պաշտօնակիցը Ղազարոսեան էֆէնտի կը հրաւիրէ զմեզ գնահատել. առանց այս առաջարկութեան ոգւոյն հակառակելու, ես կը կարծեմ թէ աւելի օրինաւորապէս շարժած կը լինի պատկ. Երեսփոխանութիւնդ, եթէ ուզէ իւր Վարչութեան միջոցաւ ճշդել կատարուած ազգօգուտ ձեռնարկն և ըստ այնմ աւելի հանդիսաւորապէս տալ իւր շնորհակալեաց քուէն։ Չեմ ըմբռներ թէ կարելի լինի ենթադրական քուէ մը տալ, լրագրական հրատարակութեանց վրայ հիմնուելով։ Մանաւանդ ինծ զարմանալի կը թուի թէ Մուրատեան Սրբազան չբարեհաճեցաւ գոնէ երկտողիւ մը ծանուցանել մեզ Մեսրոպեան Վարժարանի վերաշինութեան նման կարեւոր խորհուրդի մը իրականացումն։ Ուստի ամեն պատշաճութեան համաձայն է, Ղազարոսեան էֆէնտիի առաջարկութիւնն յղել Վարչութեան և նորա տեղեկագրութեան վրայ տալ շնորհակալեաց քուէ, որպէս զի իւրաքանչիւր ոք իւր մասնակցութեան չափով շնորհակալիք ստանայ։

Բ. Ղազարոսեան էֆ. — Ասկէ առաջ երբ Սպարթալեան հարազատք իրենց ծախիւք հիւանդանոց մը հիմնեցին ի Զմիւռնիա, Ազգ. Ժողովն շնորհակալեաց քուէ տուաւ. ինչ պատճառ կայ ուրեմն նոյնը չընել և այժմ, երբ կրթական հաստատութիւն մը կը վերականգնի։ Ես այդ բարեհամբաւ ընտանեաց ո՛չ մէկ անդամին հետ անձնական ծանօթութիւն ունիմ, բայց իրողութիւնը լրագիրք միահամուռ գովասանօք հրատարակած լինելով, այս առաջարկս բերի։

Ատենապետ էֆ.—Ձեր առաջարկին ո՛չ ոք կը հակառակի, Ղազարոսեան էֆէնտի, այլ խնդիրն օրինական ձեւակերպութեան մը վրայ է միայն։

Ռ. Պէրպէրեան էֆ.—Մեր ազգին մէջ բարեգործութիւնք այնքան հազուադէպ են, որ այս Ժողովս՝ իբր Ազգին ներկայացուցիչ գերագոյն մարմին, պէտք է փութայ շնորհակալեօք պսակել զայնս։ Սպարթալեան էֆէնտիի ազգանուէր ձեռնարկն իւր ամեն մանրամասնութիւններով տեղեկացանք լրագիրներէն, այն աստիճան որ ամենափոքր տարակոյս մ'իսկ չկայ անոր ստուգութեան վրայ։ Արդ, չեմ գիտեր թէ Ժողովոյս ազգասիրութեան պատի՞ւ պիտի բերէ [illegible] յարուցանել, մինչ ուրիշ ժամանակներ շատ աւելի անկարեւոր տեղեկութիւններ քաղելով լրագրէն, խնդիր ըրած ենք զայնս։ Ըստ իս, արժան և վայել է որ այս առաջին նստին մէջ՝ զոր կը գումարենք Սպարթալեան էֆէնտիի բարի խորհրդոյն իրականացումէն անմիջապէս յետոյ, տանք մեր շնորհակալեաց քուէն։

Տօքթ. Յ. Թիւթիւնճեան էֆ. — Անհատական տեսակէտով, ամենքնիս ալ պարտաւոր ենք երախտագէտ լինել ազգային բարերարաց և ամեն հայ իւր սրտին մէջ ինքնաբերաբար կ'զգայ արդէն այդ երախտագիտութիւնը. բայց այլ է անհատական շնորհակալիքն, և այլ է պաշտօնական մարմնոյ մը որ զԱզգը կը ներկայացունէ։ Ես ինքս այժմէն իսկ պատրաստ եմ իմ քուէս տալու, սակայն կը կարծեմ թէ ընդհանուր մարմին մը ծանրագին ընելու է իւր քուէն, ինչպէս շատ առիթներով ալ դիտել տուած եմ։ Վարչութեան Վսեմ. Ատենապետն բնաւ չհակառակեցաւ ներկայացեալ առաջարկին, այլ անցողակի դիտել տուաւ թէ՛ երկտողիւ մը անգամ Կեդրոնին ծանուցուած չէ խնդրոյ առարկայ եղող ձեռնարկն. ուստի շատ իրաւունք ունի երբ կը պահանջէ որ Վարչութեան բովէն անցնելէ յետոյ, գայ խնդիրն Ազգ. Ժողովոյս որ յայնժամ հանդիսաւորապէս և աւելի արժանավայել եղանակաւ շնորհակալութիւն պիտի արտայայտէ, և ո՛չ թէ ի դէպ և յանդէպս քուէարկութիւն մը կատարէ։

Կ. Սելէճեան էֆ. — Այո՛, ամենքնիս ալ համամիտ ենք շնորհակալեաց քուէն տալու. խնդիրը պարզապէս օրինական ձեւակերպութեան մը վրայ է։

Կարծեաց այս փոխանակութենէ յետոյ, Ատենապետ էֆէնտի Ժողովոյ կամքն հարցուց ներկայացեալ երկու առաջարկութեանց վրայ, գիտնալու համար թէ Ժողովը կ'ուզէ՞ր անմիջապէ՞ս նկատողութեան առնուլ Ղազարոսեան էֆէնտիի առաջարկըն թէ Վարչութեան պաշտօնական տեղեկագրութենէն յետոյ, որպէս պահանջած էր Նուրեան էֆէնտի։

2 քուէի դէմ 20 ձայնիւ ընդունուելով այս վերջին առաջարկն, Ղազարոսեան էֆէնտիի գիրը Կեդր. Վարչութեան յղուեցաւ ի տեղեկագրութիւն։

4. Կարդացուեցաւ նմանապէս Տ. Եղիշէ վարդապետ Այվազեանի մէկ գիրն որով յիշեցնելով Սովելոց Կեդր. Յանձնաժողովոյ համարատուութեան հրատարակութիւնն և մեծաւ գովեստիւք խօսելով յիշեալ Մարմնոյն արդիւնաշատ գործունէութեան վրայ, կ'առաջարկէր որ «Ազգ. Ժողովն Թարգման «կանգնի բոլոր Հայոց զգացմանց, գոհունակութեան և շնորհակալութեան քուէ «տալով պատ. Յանձնաժողովոյն և համօրէն «ազգայնոց եւ օտարազգեաց, որք նիւթական ու բարոյական ամեն մարդասիրու«թիւն նուիրեցին 1880ի Սովելոց»։

Յ. Նուրեան էֆ.— (Ատեն. Քաղ. Ժողովոյ) Այվազեան Հօր առաջարկին նկատմամբ ալ պիտի պարտաւորիմ կրկնել նոյն դիտողութիւնն զոր քիչ պահ մ'առաջ։ Իրաւ է թէ Սովելոց Կեդր. Յանձնաժողովն իւր լուսահոգի Նախագահ Սրբազանին աջակցութեամբ մեծ գործեր ըրաւ և անժխտելի իրաւունքներ ունի ընդհանուր շնորհակալեաց. բայց այդ շնորհակալեաց քուէն տալու համար, օրինաց սահմանին մէջ ներկայացեալ համարատուութիւն մը պէտք է։ Մեծապէս գոհ եմ որ համարատուութեան տետր մը հրատարակեցաւ որ Ազգին կը ներկայէ յիշեալ մարմնոյն գործառնութիւնները, սակայն Ժողովրդեան համար պատրաստուած համարատուութիւն մը նոյնը չ'կրնար լինիլ ինչ որ է պաշտօնական մարմնոյ մը ներկայանալի համարատուութիւնը։ Կը յուսանք թէ Սովելոց Պատ. Յանձնաժողովն իւր այդ օրինական պարտաւորութիւնն ևս լրացնէ ի մօտոյ, և յայնժամ ձեր Վարչութիւն, այդ պաշտօնական համարատուութիւնն ի ձեռին, պիտի խնդրէ Երեսփոխան Տեարցդ շնորհակալեաց քուէն։

Ժողովն համակերպելով Քաղ. Ժողովոյ Վսեմ. Ատենապետին այս օրինական դիտողութեան, անցաւ Օրակարգին։

ՕՐԱԿԱՐԳ

Ընտրութիւն Յանձնաժողովոյ Կաթողիկոսական Տեղեկագրի

Ատենապետ էֆ. պարզելով Օրակարգի այս առաջին խնդրոյն վրայ նախապէս կատարուած վիճաբանութիւններն և ներկայացեալ առաջարկներն, յայտնեց թէ մտքերն ըստ բաւականին լուսաբանեալ են և կարծիքներն երկու առաջարկութեան վրայ կեդրոնացած՝ այն է, կա՛մ Յանձնաժողովոյ մը յանձնել Կաթողիկոսական Տեղեկագրի պատրաստութեան հոգն և կամ Ազգ. Վարչութեան։

Թեր ու դէմ խօսք ուղղել չլինելով, քուէարկութեան դրուեցաւ նախ վիճաբանութեան փակումն որ որոշուեցաւ միաձայնութեամբ. ապա, Ատենապետ էֆէնտի Ժողովոյ կամքն հարցունելով ներկայացեալ երկու առաջարկութեանց վրայ, 2 քուէի դէմ միաձայնութեամբ ընդունուեցաւ Յանձնաժողովոյ մը կազմութեան առաջարկըն։

Սոյն քուէարկութեան մէջ ձեռնպահ մնացին.

Բ. Ղազարոսեան էֆ.
Մ. Պարոնիկեան »
Մ. Մելիքեան »
Ռ. Պէրպէրեան »
Մ. Աղաբէգեան »
Ռ. Թաղէոսեան »
Գ. Վարդանեան »

Կ. Սելէճեան էֆ. խնդրեց Դիւանէն յայտնել թէ յիշեալ եօթն պատ. Երեսփոխանք ինչ կ'մտածէին ձեռնպահ մնալով ներկայ պարագային մէջ։

Ատենապետ էֆ. պատասխանեց թէ անոնց համար մի և նոյն նշանակութիւնն ունի Կաթողիկոսական Տեղեկագրի պատրաստութիւնն յանձնել կա՛մ Վարչութեան և կամ Յանձնաժողովոյ մը։

Ապա խնդիր ծագեցաւ թէ հարկ կա՞ր նոր Յանձնաժողով մ'ընտրել, թէ ոչ Կաթողիկոսական նախկին Յանձնաժողովոյն յանձնելու էր զայս պաշտօն։

Յ. Գուրճեան էֆ. առաջարկեց նոր Յանձնաժողով մը կազմել, ոչ-երեսփոխան ազգայիններ ևս անդամ ընտրելով անոր։ Նա ի վերջոյ յայտարարեց որ, եթէ ինք անդամ ընտրուի, չպիտի կարենայ ընդունիլ։

Ատենապետ էֆ. դիտել տուաւ որ եթէ նախորդ Յանձնաժողովոյ յանձնուի Տեղեկագրի պատրաստութեան գործն, Գուրճեան էֆ. արդէն իսկ չկրնար մասնակցիլ այնմ, ըստ որում կը պատկանէր անոր ծանուցեալ փոքրամասնութեան։

Սոյն հակիրճ դիտողութիւններէ յետոյ, ձեռնամբարձ քուէարկութեամբ որոշուեցաւ եօթն անդամէ բաղկացեալ Յանձնաժողով մը կազմել ի նորոյ։

Յ. Նուրեան էֆ.— Ամենքնիս ալ գիտենք թէ, Յանձնաժողովն զոր պիտի ընտրենք այժմ, պաշտօն պիտի ունենայ Տեղեկագիր մը պատրաստել Ամենայն Հայոց Հայրապետի ընտրական եղանակին նկատմամբ և այդ Տեղեկագրի եզրակացութիւնք պիտի գործադրուին ի ձեռն Ս. Պատրիարք Հօր։ Արդ, Ժողովոյս ուշադրութիւնը կը հրաւիրեմ այս կէտին վրայ և կ'առաջարկեմ որ ընտրելի Յանձնաժողովին յանձնարարուի Վարչութեան հետ խորհրդակցութեամբ կատարել իւր աշխատութիւնն, որպէս զի մի՛ գուցէ յանգի այնպիսի եզրակացութեանց որք անգործադրելի լինին Վարչութեան համար։

Ատենապետ էֆ. յայտարարեց թէ բնականաբար Յանձնաժողովը չպիտի կարենայ իւր Տեղեկագիրը պատրաստել, առանց Ազգ. Վարչութեան հետ կանխաւ խորհրդակցելու։

Ապա քուէարկութեան ձեռնարկուելով, Մայր Դիւանին կողմէ պատրաստեալ ընտրելեաց սրբագրելի ցանկ մը բաշխուեցաւ Երեսփոխան Տեարց։

Յ. Նուրեան էֆ. և Տ. Մկրեան Հայրն՝ որոց անուանք դրուած էին այդ ցանկի մէջ, խնդրեցին որ Ժողովն քուէ չտայ իրենց, վասն զի չպիտի կարենան ընդունիլ Յանձնաժողովոյ անդամակցութիւնն։

Ատենապետ էֆ. պատասխանելով թէ Ժողովոյ կամքէն կախեալ էր այդ, վիճակաւ չորս քննիչներ հրաւիրեց որք հսկեցին գաղտնի քուէարկութեան և քուէհամարին։

Քուէարկուաց թիւն էր 25 յորմէ 1 սպիտակ քուէ ելնելով մնաց 24։

Սոյն 24 քուէարկուաց միաձայնութեամբ Կաթողիկոսական Յանձնաժողովոյ անդամ ընտրուեցան Տ. ԽՈՐԷՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿ. ՆԱՐՊԷՅ և ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԷՖԷՆՏԻ ՄԵՐԵԷՄԳՈՒԼԻ։

Իսկ մնացեալ հինգ անդամոց ընտրութիւնն մնաց յաջորդ նստին, ըստ որում քուէներն 24էն պակաս թուով բաժնուած էին 9 ընտրելեաց վրայ։

Ատեանը փակուեցաւ ժամ 7 1/2ին։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԱՑ ԴԱՏՆ

Կը լսենք թէ Մայրաքաղաքիս զանազան դասու արհեստաւորաց մէջ հանրագրեր կը ստորագրուին, որով իրենց մտահոգութիւնը կը յայտնեն Կարկուբեան դատին ելիցն համար, և ստիպմամբ կը խնդրեն Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօրմէն և Ազգ. Վարչութենէն՝ ամենայն զօրութեամբ դիմել ուր որ անկ է և ձեռք առնուլ ինչ միջոց որ հարկաւոր է՝ Ազգին իրաւունքն երեւան հանելու համար և ազգային կարեւոր սեփականութիւն մը վերահաս վտանգէն փրկելու համար։

Կը լսենք նաև թէ այս մասին բերանացի խնդիր մատուցանելու համար, զանազան էսնաֆութեանց կողմէ պատուիրակութիւններ պիտի ներկայանան Ն. Ամենապատուութեան։

ԱԶԳ. ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Խառն Ժողովն թէեւ ի նիստ հրաւիրեալ էր երէկ, յաւարտ Ազգ. Ժողովոյն, սակայն Կրօնական Ժողովոյ Գեր. Հարք խմբովին բացակայ լինելով, կարելի չեղաւ նիստ կազմել։ Ս. Պատրիարք Հայրն և Քաղ. Ժողովոյ ներկայ անդամք նկատելով որ Օրակարգին մէջ կարեւոր և ստիպողական խնդիրներ կան, յորս նաև Ղալաթիոյ Եկեղեցւոյ բակին մէջ շէնքի մը կառուցման առաջարկն, որոշեցին Խառն Ժողովն վերստին ի նիստ հրաւիրել յառաջիկայ երկուշաբթի, ժամ 3ին, ի Խորհրդարան Ղալաթիոյ։

ՀՐԴԵՀ Ի ԶՄԻՒՌՆԻԱ

Մայրաքաղաքս հասած մասնաւոր հեռագիրներէ ցաւօք կը տեղեկանանք թէ այս հինգշաբթի գիշեր Իզմիրի մէջ հրդեհ ծագելով, Վիէննայի Մխիթարեան Հարց Վանքն ու Մատուռ հիմնովին հրոյ ճարակ եղեր են, առանց իսկ կարելի լինելու գոյքերն ազատել։

ԱԶԴ

ՆԷՆԻ ԳԻՒՂԻ ԹԱՂ. ԽՈՐՀՐԴՈՅ

Ամեն. Տ. Մկրտիչ Ս. Արքեպիսկոպոս Խրիմեան հրաւիրեալ է յառաջիկայ կիւրակէ, 30 մարտ, Ս. Պատարագ եւ պաշտօն մատուցանել եկեղեցւոյ գիւղիս, ի հանդէսն հոգւոյ Փափազեան հանգուցեալ Մկրտիչ էֆէնտիի և այն առթիւ ձեռնադրել նաև զՏիրացու Յակոբ Յարութիւնեան զընծայացուն նոյն եկեղեցւոյ։

Ի դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ

Ատենադպիր	Վ. Ատենապետ
Ս. ՏԷՄԻՐՃԻՊԱՇԵԱՆ	ԱԲՐՀՄ. ԹՈՐՈՍԵԱՆ

Յառաջիկայ հինգշաբթի գիշեր Բերա, Նոր Թատրոնը պիտի ներկայացուի հայերէն լեզուաւ [illegible], եւ տաճկերէն լեզուաւ [illegible] ի նպաստ Իզմիրի Ուսումնասիրաց Ընկերութեան։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԹՈՒՐՔՕ-ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆ

Մինչեւ երէկ իրիկուն Աղեքսանդր Իշխանին կողմէ ո՛չ և է պատասխան հասած չէր առ Բ. Դուռն, ի մասին Դեսպանախորհրդոյ որոշման։

Դիւանագիտական իրազեկ շրջանաց մէջ կը կարծուի թէ, կ'ըսէ Թուրք, Պուլկարիոյ Իշխանը պիտի հարկադրի [illegible] ուրեմն Դեսպանախորհրդոյ որոշման համակերպիլ։ Եթէ հարկատու իշխան մը կարող լինի Մեծ Տէրութեանց կողմէ պաշտօնապէս տրուած որոշումն առ ոչինչ գրել և կամ անգործադրելի թողուլ, ապա ուրեմն Տէրութեանց որոշմանք պիտի կորսնցնեն իրենց ազդեցութիւնն և այլ ևս վստահութիւն չպիտի մնայ։

Թուրք Թերթը կը յարէ թէ Աղեքսանդր Իշխանը տէրութեանց որոշումը լսելով մեծապէս յուզուեր է։

ՆԱՒԱՅԻՆ ՑՈՅՑԸ

Կրէտէի Նէա Էվրօփի լրագիրը կը ծանուցանէ թէ եւրոպական միացեալ նաւատորմի բոլոր հրամատարք անցեալ չորեքշաբթի օր Էտինպըրկի Դուքսին կողմէ Թէնտէր շոգենաւն հրաւիրուեր են։ Կ'ըսուի թէ այդ գումարման շարժառիթն էր հելլենական նաւատորմին Սալամինէ մեկնելու լուրը։

Էտինպըրկի Դուքսն ի սկզբան առաջարկեր է որ միացեալ նաւատորմը Պիրէոսի վրայ քալէ զէնքնկէց ընելու համար զՅունաստան, սակայն այս առաջարկ մերժուեր է։ Նմանապէս մերժուեր է Դուքսին մէկ ուրիշ առաջարկըն, որոյ նպատակն էր նաւային ցոյց մ'ընել Պիրէոսի առջեւ։

Միայն, որոշուեր է միաձայնութեամբ որ կղզւոյն հարաւային կողմերն հսկողութիւնք լինին մարտանաւաց կողմէ։

Դարձեալ, ըստ տեղեկութեանց յիշեալ լրագրոյն, անգլիական, գերմանական, աւստրիական և իտալական նաւատորմերու հրամատարաց ուղղեալ հրահանգաց համաձայն, յիշեալ Տէրութեանց մարտանաւք յունական ջուրերը պիտի զրկուին, զէնքնկէց ընել տալու համար զՅունաստան։

Պ. ՊՈՒՐՄՕՖԻ ԱՐԿԱԾԸ

Կրնայ ըսուիլ թէ քիչ մը ծայրայեղ կերպիւ գտաւ իւր պատիժը Պ. Պուրմօֆ՝ որ, ըստ վերջին լրոց, ծանր վիճակի մէջ կը գտնուի և բժիշկք շատ յոյս չունին զայն ազատելու։

Նախորդ թուով մը պատմեցինք պահպանողական կուսակցութեան այս պետին կրած յարձակումը։ Պ. Պուրմօֆի բոլոր յանցանքն էր իւր ուղեւորութիւնն ի Բեդրապուրկ և Ջարին մատուցած ուղերձագիրն, ընդդէմ ազատական նախարարութեան Պուլկարիոյ։

Շաբաթ առաւօտ Փիլիպէէն նոր մեկնած էր Սօֆիա երթալու համար, երբ քաղաքին դուռէն քիչ հեռաւորութեամբ կրեց ծանուցեալ յարձակումը։ Չարագործք նախկին նախարարին գլուխը պատռելէ, թեւը կոտրելէ և սրտին կողմէն ծանր վէրք մը տալէ յետոյ, մեկնած էին. քիչ յետոյ անցորդք գետին փռուած տեսնելով խեղճ Պուրմօֆն, առին կառքին մէջ դրին զայն և քաղաքին երեւելիներէն Պ. Ալէքսանդր Էքզարքի տունը փոխադրեցին։ Տիկին Պուրմօֆ իւր ամուսնոյն դժբաղդութեան լուրն առնելով հեռագրաւ, յաջորդ օրը Սօֆիայէն Փիլիպէ եկաւ. Բոլոր հիւպատոսք իրողութիւնն հեռագրած են իրենց կառավարութեանց։

Կ'ըսուի թէ Փիլիպէի քաղաքապետ Պ. Տիմիթրօֆ ինչպէս նաեւ Ոստիկանութեան տեսուչն հրաժարական զրկած են ի Սօֆիա, առարկելով թէ անհնար կը լինի իրենց բարեկարգութիւնը պահպանել, ըստ որում Պ. Քարավէլօֆ կատարեալ ազատութիւն թողած է իւր կուսակցութեան մարդոց անպատիժ գործել ամեն կերպ չարիքներ։

Սօֆիայէն հեծելազօրաց և հետեւակազօրաց երկու գունդեր զրկուած են ի Փիլիպէ, բարեկարգութեան հսկելու համար։ Ժողովուրդը չափազանց գրգռուած է այս վայրագ յարձակման դէպքին վրայ։

Կառավարական կուսակցութիւնը կը ջանայ եղեր իւր վրայէն նետել այս ցաւալի դէպքի պատասխանատուութիւնը, սովորական չարագործաց վերագրելով զայն։ Սակայն մեծաւ մասամբ կարծիք կը տիրէ թէ արմատականաց գործն է այն և արդիւնք քաղաքական կրից։

Պ. Քարավէլօֆի կէս-պաշտօնական երկու թերթերը՝ [illegible] և [illegible] երկար ժամանակէ հետէ գրգռիչ յօդուածներ կը հրատարակէին Պ. Պուրմօֆի դէմ, հանրային վրէժխնդրութեան մատնելով զայն։ Այս լրագրաց մին մինչեւ իսկ ընդհանուր ցուցակ մը հրատարակեր է պահպանողական կուսակցութեան պետերուն որք նմանօրինակ պատիժներու պէտք ենթարկուին։

Կարծողներ կան եղեր թէ, կ'ըսէ Փիլիպէէն [illegible] ուղղեալ նամակ մը, Փիլիպէի ոստիկանութիւնն [illegible] մը կարգադրիչ է գործերուն որ այս յարձակման հեղինակները չձերբակալուին, վասն զի անոնց հարցաքննութեամբ ծանրակշիռ յայտնութիւնք երեւան պիտի գան և բազմաթիւ պուլկար պաշտօնատարք և գուցէ նոյն ինքն Պ. Քարավէլօֆ ամբաստանութեան առարկայ լինին։

Մայրաքաղաքիս լաւատեղեակ ակումբոց մէջ կը կարծուի թէ այս դէպք յոյժ վատ տպաւորութիւն պիտի ընէ Բեդրապուրկի արքունեաց մէջ։ Կ'ըսուի իսկ թէ Փիլիպէի ռուսական հիւպատոսն յանցաւորաց խստիւ պատժուիլը պիտի պահանջէ տեղական իշխանութենէն։

Երէկ Բերայի մէջ զրոյց ելած էր, առանց սակայն ստուգութիւնը գիտցուելու, թէ Պ. Պուրմօֆ մեռեր է։

ՅՈՅՆԵՐՈՒ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԸ

Յունաց Ամեն. Պատրիարքը նախընթաց օր անձամբ նախագահեց Յոյներու Խառն Ժողովոյ նստին, յորում նշանակուեցան այն Մետրապոլիտք որք իրենց գաւառներէն Կ. Պոլիս պիտի կոչուին անդամակցելու համար Սինոդին այն անդամոց տեղ որոց պաշտօնավարութեան շրջանը լրացած լինելով ըստ օրինի, իրենց վիճակները պիտի վերադառնան։

Նախկին Պատրիարք Տ. Յովակիմ Գ. թէեւ պատրաստուած էր այս հինգշաբթի օր մեկնիլ մայրաքաղաքէս յԵրուսաղէմ ուստից ապա Այնօրօզի վանքըն եւս պիտի այցելէր, սակայն ի վերջոյ յետաձգեց իւր ուղեւորութիւնն։

Լա Թիւրքի կ'իմանայ թէ կայս. կառավարութիւնն ետ առեր է այն արտօնութիւն զոր նախապէս շնորհած էր այս ուխտագնացութեան համար։

Սէլանիկի տասանորդական տրոց նախկին տեսուչ Հանիֆ էֆէնտի Տէրսիմի Տեֆթերտար անուանեցաւ։

Անգլիական, աւստրիական, գերմանական և ֆրանսական դեսպանատանց առաջին Թարգմանք հինգշաբթի օրը Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցան Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին և Խորհրդական Վսեմ. Տաճեան էֆէնտիի հետ։

Ի բացակայութեան Ելմտական նախարար Վսեմ. Զիհնի էֆէնտիի՝ որ անկողնոյ կը ծառայէ, յիշեալ նախարարութեան գործերը փոխանորդաբար կը վարէ օգնական Մուսթաֆա Նաիլի էֆէնտի։

Անգլ. Նախորդ դեսպան Սըր Հուայդի մեկնման վերաբերեալ բոլոր զրոյցք կանխահաս էին. իրաւ է թէ Սըր Հուայդ շաբթուս սկիզբը կը պատրաստուէր ուղեւորիլ ի Պուքրէշ, սակայն վերջին պահուն յետաձգեց իւր ուղեւորութիւնն և կ'ըսուի թէ այսօր, Վառնայի ճամբով, պիտի մեկնի յԱնգլիա, ուր ժամանակ մը մնալէ յետոյ պիտի երթայ իւր դեսպանական պաշտօնն ստանձնել ի Պուքրէշ։

Պարսկական դեսպանատան առաջին Թարգման Նէճէֆի Ալի Խան երէկ կայս. պալատ երթալով [illegible] տօնը շնորհաւորեց յանուն Վսեմ. Դեսպանին։

Թուրք կ'իմանայ թէ ելմտական ընկալոց արդի թիւն, որ քանի կ'անցնի, ուժի պիտի իջեցուի։

Դարդանելի ռուսական հիւպատոս Պ. Պոկօվիչ արձակուրդով մայրաքաղաքս եկաւ։

Մախմուտէի Մեհմէտ Թէվֆիք շոգենաւն 337 ձի, զինուորական պիտոյք և բաւական թուով զինուոր առած մեկնեցաւ երէկ Պոլսոյ նաւահանգիստէն։

Վէհպի փաշա, որ վերջերս Գարահիսարը Շարգիի կառավարիչ անուանեցաւ, երէկ Բրինտիզիէն մայրաքաղաքս եկաւ իւր նոր պաշտօնատեղին ուղեւորելու համար։ Նոյնպէս արձակուրդով մայրաքաղաքս հասաւ Սէլանիկի [illegible] տնօրէն Բիզա պէյ։

Փիլիպէէն կը գրեն մարտ 24 թուով.

Այսօր, Աղեքսանդր Իշխանի ծննդեան տարեդարձը լինելով, պուլկարական Մայր Եկեղեցւոյն մէջ գոհաբանական աղօթքներ կարդացուեցան, ի ներկայութեան քաղաքային և զինուորական իշխանութեանց և յոգնախուռն բազմութեան։ Հանրային պաշտօնատունք և վարժարանք գոց էին այս տօնին պատճառաւ. Շատ տուներ եւ հանրային շէնքեր զարդարուած էին դրօշակներով։ Քաղաքապետն ընդունեց պաշտօնական մարմնոց և կրօնական հասարակութեանց գլուխներու շնորհաւորութիւններն։ Գիշերը լուսավառութիւնք կը լինին։

Աղեքսանդր Իշխանն իւր 29րդ տարին կը մտնէ այսօր։

Կրէտէէն կը գրեն թէ անգլիացի ծովային զինուոր մը, արբեալ վիճակի մէջ, Սուտայի ճամբէն ձիով անցած պահուն, թուրք զինուոր մը կոխոտեր է։

նձրեւէ մը յետոյ, արեգակը կը փողողի, ամեն ինչ կը զարթնու յուրախութիւն, ի սէր։ Բոլորովին դիւցաբանութեան, կատարեալ բազմաստուածութեան մէջ կը գտնուինք։ Աստուածք են աղբիւրը, տունկերն, անասունները, րամբոզն, անմռուկը, եղինը, էշը, քանը, անձրեւին կայլակը, առուակը, անբուն գալլակը։ Սակայն մարդն ներկայացեալ է երկրային ամեն հանկութեանց այս խումբին մէջ։ լիսոփայ մը, քիչ մը իմաստակ, փիլիսոփայ մը որուն նմանը չկայ այլ եւ, դ բերկրապատար անտառին մէջ գտած է ապաւէն մը փնտռել սիրոյն մ զոր կ'ատէ և կ'արհամարհէ։ Այդ րդապետութիւնք դիւրաւ կը ցնդի ։ Անտառը կը կրթէ զայն, անդ ագայող նորատի աղջկան մը միջո ։ Այդ գարնանային վէպն հմայիչ արժութիւն մը, շնորհ մը ունի։

Երեք քերթուածներ կը լրացնեն հատորը։

Առաջինն, [illegible] մը ցնցէն վրայ, տե ի մը պատասխան է թիւթած անտա ։ անբիծ սիրոյ կրկներգ մ'է։ Մ ցլուոյ մէջ, մուրացիկ մը կը խօսա ի մարքիզի մը հետ. միասին կը փնտռեն զԱստուած։ Մուրացիկը կ'ողոր ի և մարքիզն այնքան փաստեր ունի իւր քսակին մէջ որ վերջ ի վերջոյ դարձի կը բերէ անաստուածը։

[illegible] կրնայ կոչուիլ [illegible] մը [illegible]. Թագաւորի մը սրտատանջ [illegible] է այս, որ դատապարտուած է բնաւ չսիրուելու ինքն իրեն համար։

Ահասիկ պարունակութիւնն այս ստուար հատորին, հրապուրիչ նրբամտութեամբ, հզօր յղացմամբ, սրտայոյզ զգացմամբ։

Յաճախ դիտել տուած են թէ Վիքթոր Հիւկօ չափազանց քնարերգական է իւր տաղերուն մէջ։ Այս անգամ ուզած է շփոթեցնել քննադատներն և թատրերգութիւն մը շինած է ազատ երկնից մէջ, ազատ հողոյն մէջ, աստղերն ունենալով իբր [illegible], և բնութիւնն՝ իբր նուագախումբ. յետոյ, ամեն տեսակ դիւցազներ ի հանդէս բերելով, խօսակցութեան մը մէջ այնքան քնարերգութիւն դրած է որ բնաւ չեն կրնար քննադատել զայն։ Վիքթոր Հիւկոյի քով, քնարերգութիւնն է որ կը ծնուցանէ կատակերգութիւնն և [illegible]։

Ինչ իրաւամբ պիտի միջամտենք՝ պարսաւելու համար թէ կ'զբօսնու երազին մէջ։

Լէյտըբիւն շոգենաւը, Նաւապետ Տէյվիս, ամսոյս 14ին Լիվրբուլէն ատտ կ'սպասուի ընդհանուր վաճառքով:

Մօնիթէօր տը լը Գրէ Ժէնէրալ տ'Էճիփթ է տը Գրէտ Թերթը դրամական լրագիր մ'է որ կը հրատարակուի ամիսն անգամ մը եւ կը պարունակէ վիճակահանութեանց ցուցակները :

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՏԱՐԻՆ 2 ՖՐԱՆՔ

Դիմել առ ընկերութեան գործակալութիւնն

4 — Պոնչէ-Գոբու, Պոլիս — 4

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

ԾՐԱԳԻՐՔ ԿԼԱՏՍԹՈՆԻ

Լոնտոն, 9 ապրիլ

Երեսփոխանաց Ժողով.— Պ. Կլատստոն կը պարզէ իւր իռլանտական ծրագիրը. կը հաստատէ պատմական խիստ միջոցներու անազդութիւնն եւ զիջումներ ընելու հարկն, հետեւաբար կ'առաջարկէ իռլանտական խորհրդարանի մը հաստատումն որ պարզապէս տեղային իշխանութիւններ պիտի ունենայ եւ չպիտի կրնայ քննել պետական ընդհանուր խնդիրները :

Լոնտոն, 9 ապրիլ

Երեսփոխանաց Ժողովը ցրտութեամբ ընդունեց Պ. Կլատստոնի իռլանտական ծրագրոյ յայտարարութիւնը :

Այս առաւօտեան ամեն լրագիրք, ի բաց առեալ Տէյլի Նիւզ, կը պարսաւեն նախարարապետին իռլանտական աշխարհաքաղաքականութիւնը. Նոյն լեզուն գուշակել կուտայ Պ. Կլատստոնի ծրագրոյ կատարեալ անյաջողութիւնը :

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՆՈՐ ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ

Փարիզ, 8 ապրիլ

Երեսփոխանաց Ժողովն 233 ի դէմ 292 ձայնիւ ընդունեց 900 միլիոն ֆրանքի փոխառութիւնն :

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Հռոմ, 8 ապրիլ

Կը հաւաստեն թէ նախարարութիւնն որոշած է հրաժարական տալ. հաւանական է որ վերստին Պ. Տէբրէդիսի յանձնուի նոր նախարարութիւնը կազմելու պաշտօնը :

Քօլէրայի քանի մը դէպքեր եւ մահեր կը ծանուցուին Բասուայի պահապան զօրաց մէջ :

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 28 մարտ

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս	Լոնտրայի	վրայ	(պահպայի)	110 7/8
3 »	»	»	(վճարելի)	110 1/2
3 »	Բարիզ	»	(պահպայի)	22 75
3 »	»	»	(վճարելի)	22 82 1/2

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

		Դահեկան
Երեկ երեկոյ գոց. (Մէյս. D. Սէրի Գ. կ.		16 12
Զօրայրին գոցուելէն վերջը	» »	16 12
Բերայի մէջ	» »	— —
Առաւօտուն բացուելու	» »	16 9
Բարձրագոյն գին	» »	16 10
Նուազագոյն »	» »	16 9
Կէս օրին	» »	16 10 1/2
Փոխառութիւն 1858) » 1862)	Ա. Սէրի Գ. կ.	24
» 1860) » 1863) » 1872)	Բ.	15 35
» 1865) » 1869) » 1873)	Գ.	16 9

ԻՒՆԻՖԻԷ Եգիպտական

Իրէկ իրիկուան գոցուելու	76
Այս առաւօտ բացուելու Գ. կ.	76
Կէս օրին	76

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԵՐ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Գ. կ.	Ոսկի Լ.	3 15
Գրէտի Ժէնէրալ	» »	Օսմ. »	5 30
Զանգ ու Գոտ	» »	» »	4 20
Սոս. Շանժ է վալէօր	» »	» »	3 15
Թրամուէյ	» »	» »	285
Ռումէլիի երկաթուղի		Ֆր.	37 62 1/2
Օպլիկասիոն տը Բրիօրիթէ		»	—
Բաժնեթուղթ Լավրիոնի		»	53

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 9 Ապրիլ, ժամ 3 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քօնսօլիտէ	100 11/16
Օսմ. Սէրի Գ. բացուելու	14 3/4
» » » գոցուելու	14 5/8
» » » Ա.	24 1/2
» » » Բ.	15 5/8
» » » Գ.	14 5/8
Օթօման 1871	73
Փոխառութիւն 1877	85 1/4
Բանք Օթօման	10 3/4
Ռուսական փոխառ. 1873	99 3/8
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիէ)	69 5/8
» առանձն. (բրիվիլէժիէ)	95 1/8
Տայրա Սանիէ	71 3/8
Տօմէնիալ (փոխառ. Ռօթշիլտ)	93 1/4
Հունգարական պարտաթուղթ 4%	— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 336

Վիեննա, 9 Ապրիլ, ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	126 10
Օսմանեան երկաթուղի	18 20

Բարիզ, 9 Ապրիլ, ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %	109 50
» » 3 %	81
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Գ. բացուելու	14 80
» » գոցուելու	14 75
» Սէրի Բ	15 75
» Գ.	14 60
Օսմանեան երկաթուղի	36 75
» Ռէժիի բաժնեթուղթք	— —
Բանք Օթօման	521 25
Գրէտի Լիօնէ (դրն. կտրած)	523 75
» Ֆօնսիէ	1355
Բաժնեթուղթ Լինիի	1232 50
Սուէզի ջրանցք	2128 75
Ռուսական 5% 1877ի	101 1/4
Իտալական Ռանթ	97 60
Եգիպտական միացեալ	350
Սպանիական (արտաքին)	57 1/2
Բրիօրիթէ թուղթ	357 50
5% Հելլենական	271 25
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 15

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 9 Ապրիլ, ժ. 10 վ. 30 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %	109 55
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Գ	14 75
Եգիպտական	350

ՄԻԱՑ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆ

Ինչպէս արդէն ծանուցինք համառօտիւ, Միացեալ Ընկերութեանց Կեդրոնական Ժողովոյ Խր. նիստը տեղի ունեցաւ Ընկերութեան դրասենեկին մէջ, նախագահութեամբ Ալթուն Տիւրրի Առաքել էֆէնտիի :

Ատեանը բացուեցաւ ժամը ճիշդ 2ին ի ներկայութեան 18 Երեսփոխանաց, որոց թիւն յանգեցաւ ապա 24ի : Նախագահ էֆէնտին 1886 տարւոյ նստաշրջանի բացման առթիւ գեղեցիկ բանախօսութիւն մ'ըրաւ որ Ընկերութեան այժմեան վիճակը կը պարզէր եւ որ ջերմ ընդունելութիւն գտաւ ներկայ երեսփոխանաց կողմանէ :

Ապա ժողովն օրակարգին անցնելով վաւերացուց նախորդ նստերու ատենագրութիւնները : Դիւանական թղթակցութեանց կարգին մէջ կարդացուեցան հետզհետէ Տնօրէն ժողովոյ երեք պաշտօնագրերն ուրով Կեդր. ժողովոյ կը հաղորդէր ի գիտութիւն Ադրիանուպոլսոյ, Տիգրանակերտի, Պանտըրմայի, Զմիւռնիոյ եւ Սղերդի մասնաճիւղերու կազմութիւնն եւ անդամոց անունները: Կարդացուեցաւ նմանապէս Տնօրէն ժողովոյ մի ուրիշ պաշտօնագիրն որով գիտել տալով թէ Հիմն. Կանոնագրի վերաքննութեան համար սահմանեալ ժամանակն անցած է արդէն եւ թէ ինչ ինչ բարեփոխութեանց պէտքն ալ զգալի եղած է, կ'առաջարկէր յաջորդ նստի օրակարգն անցընել խնդիրը որպէս զի ժողովը կարենայ վճռաբանել այս մասին : Թեր ու դէմ վիճաբանութենէ մը յետոյ, ընդունեցաւ Տնօրէն ժողովոյ այս առաջարկն եւ Յանձնաժողով մը կազմուեցաւ որոյ պաշտօնը պիտի լինի Տնօրէն ժողովոյ հետ խորհրդակցելով մինչեւ մէկ ամիս Կեդր. ժողովոյ բերել Հիմն. Կանոնագրի բարեփոխութեան համար իւր յարմար դատած առաջարկութիւնն: Այս մասնախմբի անդամք են Գեր. Տ. Եղիշէ վարդապետ Այվազեան եւ Տեարք Թորոսեան Յովհաննէս, Սրվաձեան Կարապետ, Շնորհքեան Գէորգ եւ Պաղտասարեան Գարեգին : Այս միջոցին, ներկայից ոմանք երեսփոխանաց մեծ մասին բացակայութեանց առաջքն առնելու մտօք առաջարկեցին անմիջապէս օրէնք մ'ընդունիլ որոյ համեմատ երբ անգամ մը նիստի համար երեսփոխանաց օրինաւոր հրաւէր ուղղուելէ յետոյ օրինական մեծամասնութիւն չը կարենայ գոյանալ, Դիւանին ազատութիւն տրուի յաջորդ կիրակին նիստը գումարել ի ներկայութեան ո՛ եւ է թուոյ երեսփոխանաց. սակայն այս առաջարկ չը կրցաւ ընդունուիլ եւ որոշուեցաւ վերոյիշեալ Յանձնախմբին յղել զայն ի նկատառումն :

Յետոյ կարդացուեցաւ Տնօրէն ժողովոյ մի ուրիշ պաշտօնագիրն որով կ'առաջարկէր երեսփոխանական ընտրութեանց ժամանակ առաջնութեան իրաւունք տալ Թաղային մասնախմբերու այն անդամոց որք ընտրող եւ ընտրելի լինելու հանգամանք կը կրեն ի վարձատրութիւն իրենց ազգասիրական ջանից : Ժողովն որոշեց այս տեսակ ընտրութեանց ժամանակ սիրայօժար ընդունիլ վարչութեան ընելիք յանձնարարութիւնները :

Կարդացուեցան նմանապէս երկու գրեր Մանուկեան Մկրտիչ եւ Իւթիւճեան Կարապետ էֆէնտիներէն որք կը հրաժարէին, առաջինն Դեր-Նախագահի եւ երեսփոխանական եւ երկրորդն երեսփոխանական պաշտօններէ : Այս հրաժարականք ցաւօք ընդունուեցան :

Ժողովն անցնելով ապա Օրակարգի Գ. խնդրոյն, երեսփոխանաց 1/4 մասոյն դադարման գործողութիւնը կատարեց Հիմն. Կանոնագրի համեմատ եւ վիճակաւ դադարեցան հետեւեալ 20 Պատ. երեսփոխանք. Տեարք՝ Շիշմանեան Զարեհ, Պէշլէրեան Ռէթէոս, Յակոբեան Յակոբ, Շամտանճեան Գրիգոր, Շիրինեան Միհրան, Առաքելեան Տիգրան, Նշկեան Յակոբ, Պօյաճեան Յովհաննէս, Փորթուգալ Միքայէլ, Եսայեան Թովմաս, Պաղտասարեան Գարեգին, Քէրէստէճեան Պօղոս, Վասիլեան Պետրոս, Տէր Ներսէսեան Տիգրան, Չիլինկիրեան Ռուբէն, Թոշճեան Յակոբ, Արիսիարեան Արիսիար, Ջերազ Գասպար, Կիւրճեան Կարապետ, Գավաֆեան Արամ:

Դադարեալ երեսփոխանք պիտի շարունակեն ըստ օրինի իրենց պաշտօնը մինչեւ որ կատարուին նոր ընտրութիւնք որ տեղի պիտի ունենան մասնակցութեամբ ընկերութեան բոլոր ընտրող բաժանորդաց, այսինքն անոնց որք առ նուազն 10 դահ. ամսաբաժին կը վճարեն :

Ժողովն անցնելով յետոյ Օրակարգի Դ. խնդրոյն, միաձայն հաւանութեամբ վերընտրեց իւր Մայր Դիւանն, միայն Դեր-Նախագահի ընտրութիւնը թողլով յաջորդ նստին: Հետեւաբար Մայր-Դիւանի այժմեան անդամք որք են Ալթուն Տիւրրի Առաքել էֆ. Նախագահ, Քէրէստէճեան Պօղոս էֆ. Ա. Ատենադպիր եւ Խիւտավէրտեան Մատթէոս էֆ. Բ. Ատենադպիր, կը մնան իրենց պաշտօնին մէջ :

Օրակարգի Ե. խնդիրն էր հրաժարումն երկու անդամոց Տնօրէն Ժողովոյ: Շահնազար Յովհաննէս եւ Հազարեան Զգօն էֆէնտիներու տեղ, որք հրաժարած էին, Տնօրէն ժողովոյ անդամ ընտրուեցան Պօյաճեան Յովհաննէս եւ Մասրճեան Յարութիւն էֆէնտիներն :

Ապա ժողովն զբաղեցաւ Վարչութեան միամեայ համարատուութեամբ (այս տեղեկագրին պատճէնն հրատարակեցինք արդէն մեր թերթին մէջ.) որոյ տպեալ օրինակները ցրուած էին կանխաւ բոլոր երեսփոխանաց եւ միաձայն հաւանութեամբ ընդունեց զայն ամբողջապէս առանց ո՛ եւ է դիտողութեան :

Ժողովը լսեց նաեւ Ելմտական դիւանի բերած տեղեկագիրն Ընկերութեան 1885—1886 շրջանի ելմտացոյցին վրայօք եւ միաձայնութեամբ ընդունեց անոր եզրակացութիւնքն : Գալով 1886—1887 շրջանի ելմտացոյցին, ելմտական դիւանի նախաքննութեան յղեց զայն ըստ օրինի, երկու տարւոյ համար վերընտրելով յիշեալ դիւանի Պատ. Անդամքն որոց պաշտօնավարութեան շրջանը լրացած էր : Այս դիւանի անդամք են Տեարք Կիւլպէնկեան Յովհաննէս էֆ. Ատենապետ եւ Սրվաձեան Կարապետ ու Շնորհքեան Գէորգ էֆէնտիք անդամք :

Օրակարգի վերջին խնդիրն էր Տեղեկագիր նախորդ Տնօրէն ժողովոյ (1882 ապրիլ 25 Թուականաւ) : Նախագահ էֆէնտին յայտարարեց թէ այս տեղեկագիր նկատողութեան արժանի կարեւոր կէտ մը չպարունակէր իւր մէջ, ուստի եւ առաջարկեց վերցնել զայն Օրակարգէն : Ժողովն համակերպելով սոյն առաջարկութեան իւր Մայր-Դիւանին ու Տնօրէն ժողովոյ յանձնեց կարդալ անգամ մ'եւս զայն տեղեկագիրն եւ եթէ դիտողութեան արժանի կէտ մը գտնեն, այն ատեն միայն Կեդր. ժողովոյ հաղորդեն պարտ ու պատշաճն :

Նիստը փակուելէն առաջ, Երեսփոխանք յատկապէս շնորհակալութիւն յայտնեցին Մայր Դիւանի, Տնօրէն ժողովոյ եւ Ելմտական Դիւանի բոլոր անդամոց որք խղճի մտօք կատարած էին իրենց պարտաւորութիւնն :

Ատեանը փակուեցաւ ժամը ճիշդ 5 ին, յաջորդ Նիստն առ առաւելն ամսէ մը գումարելու որոշմամբ :

ՄԵՂՐԱՄՈՄԸ

Լուարուք զի ասացաւ առաջնոցն, Ակն ընդ ական եւ ատամն ընդ ատաման: Այլ ես ասեմ ձեզ մի կալ հակառակ չարին :

(Մատթէոս, Աւետարանէն)

Իշխաններուն ժամանակն էր : Զանազան տեսակ իշխաններ կային : Կային որք չէին մոռցած որ Աստուած կայ եւ օր մը պիտի մեռնէին, եւ մարդու բնաւ չարիք չէին հասցներ : Կային ուրիշներ որք շուն էին : Աստուած ողորմի անոնց : Բայց ստրկութենէն յառաջ եկած պետերն ամենէն աւելի անտանելի էին, որք ողորմելի վիճակէ մը ելնելով, իւրեանց կարգին տէր կ'ըլլային : Մանաւանդ այդ վերջինք խեղճ մարդկանց կեանքն կը դառնացնէին :

Իշխանութեան մը մէջ հոգաբարձու մը կար : Գիւղացիք ծառայաբար կ'աշխատէին : Հողերն ընդարձակ էին եւ արգասաբեր, ջրոյ հոսանքներ, արօտներ եւ անտառներ կային : Ամենուն համար բաւական էին աղոնք իշխանութեան եւ մուժիկներուն համար, բայց կալուածատէրն իւր ուրիշ կալուածներուն սպասաւորներէն մին հոգաբարձու ընտրեց :

Հոգաբարձուն իսկոյն ամեն իշխանութիւն ձեռք անցուց, եւ իւր բոլոր ծանրութեամբ մուժիկներուն գլխուն վրայ նստեցաւ : Ընտանիք մ'ունէր, կինը, երկու աղջիկ, զորս ամուսնացուցած էր, եւ արդէն շատ դրամ հաւաքած էր : Կրնար ապրիլ, եւ ապրիլ առանց մեղանչելու, բայց անյագ էր նաեւ. չարութեան մէջ սիրտն խստացած էր : Սկսաւ տարապայման եւ ծանր աշխատութեանց ենթարկել մուժիկներն : Կղմինտրոց մի շինել տուաւ, եւ ամեն ոք չարաչար աշխատեցուց, արք եւ կանայք, եւ կղմինտրներն իւր շահուն վաճառեց : Մուժիկներն Մոսկուա գացին եւ իշխանին գանգատեցան, բայց գանգատն արդիւնք մը չունեցաւ : Իշխանը զանոնք ճամբու դրաւ եւ թողուց որ հոգաբարձուն իւր ուզածին պէս շարժի : Սոյն վերջինն իմացաւ որ մուժիկներն իրեն դէմ գանգատած էին, եւ վրէժ լուծել ուզեց : Գիւղացւոց կեանքն եւս առաւել դառնացաւ : Անոնց մէջ կեղծ եղբայրներ գտնուեցան. իրենց ընկերներն կը մատնէին, եւ իրարու վնասելու կը ջանային : Եւ այս ամբոխն յուզուեցաւ, ու տիրող կատաղութիւնն աւելցաւ :

Հետզհետէ ամեն ինչ ծանր վիճակ մը կ'առնար : Վերջապէս հոգաբարձուն սկսան իբրեւ վայրի գազան մը ատել: Երբ գիւղէն անցնէր, իբրեւ գայլ՝ կը հեռանային իրմէ, իւր դէմքն չը տեսնելու համար, ուր որ տեղ գտնէին՝ հոն ինքզինքնին կը պահէին :

Հոգաբարձուն այս բանն հասկցաւ եւ իրեն ազդած սոսկումը զինքն աւելի եւս բարկացուց : Սկսաւ իւր մարդիկն հարուածներու եւ աշխատութեան մէջ ընկճել, եւ մուժիկներն չարչարուեցան :

Կը պատահի որ երբեմն այդպիսի ճիւաղները կ'սպաննուին. մուժիկներն սկսան տէրըն անհերեւոյթ ընելու վրայ խօսիլ : Յաճախ անկիւն մը կը ժողվուէին եւ ամենէն քաջասիրտը կ'ըսէր : «Դեռ երկար պիտի համբերե՞նք մեր հարստահարչին դէմ. մահուան դէմ մահը, այդպիսի արարած մը սպաննելն մեղք չէ :»

Օր մը անտառին մէջ գումարում մը տեղի ունեցաւ, Աւագ շաբթէն առաջ. հոգաբարձուն մուժիկները անտառ ղրկած էր, որպէս զի անոր ստար բոյսերն մաքրեն:

Կերակրոյ ժամուն միմեանց մօտեցան եւ խորհրդակցեցան:

—Ինչպէս պիտի ապրինք այժմ, — ըսին : Մինչեւ մեր ծուծը զմեզ պիտի մաշեցնէ: Զարաչար աշխատեցանք. Այլ եւս հանգիստ չ'կայ, ոչ ցերեկ, ոչ գիշեր. մեզ եւ մեր կանանց համար: Եւ եթէ սուրով ալ գոհ չըլլայ, խարազա՛ն: Սիմէօնի խարազանին տակ մեռաւ. Անիսիմ ոտնակապով մեռաւ: Դեռ ինչի՞ պիտի սպասենք: Այս իրիկուն ալ պիտի գայ որպէսզի մեր վիճակը տեսնէ եւ յագենայ: Բա՛ւ է որ զայն ձիոյն վրայէն վար քաշենք, տապարի հարուած մը տանք եւ ահա փրկուած կ'ըլլանք : Շան մը պէս կը թաղենք զայն եւ ջուրը վրայէն կը վազէ կ'երթայ: Միայն թէ ամենքս ալ համաձայն ըլլանք, ամեն բան գաղտնի պահենք, եւ մեր գաղտնիքն եռ չ'ելնենք:

Այսպէս խօսեցաւ Վասիլի Մինաէվ: Ամենէն աւելի նա զայրացած էր հոգաբարձուին դէմ: Ամեն շաբթու Վասիլին կը խարազանէին եւ իւր կինը ձեռքէն առած էին զայն հոգաբարձուին խոհարարուհին ընելու համար :

Անոր գալուստէն յառաջ մուժիկներն համաձայնութիւն գոյացուցին իրենց մէջ: Զի հեծած եկաւ եւ տարապարտուց գործաւորներն յանդիմանեց, քանզի ծառերուն աւելորդ ճիւղերն իւր ուզածին պէս չէին կտրած : Կտրուած ճիւղերուն դէզին մէջ Թմբիի մը շիւղ տեսաւ :

—Ես չհրամայեցի որ Թմբիներն ալ կտրէք, ես, ըսաւ նա : Ո՞վ ըրաւ այս: Խոստովանեցէք, ապա թէ ոչ ամենքդ ալ կը խարազանեմ :

Եւ սկսաւ փնտռել թէ որ շարքին մէջ կը գտնուէր այդ Թմբին: Սիտօրովը մատնեցին : Հոգաբարձուն այնպիսի հարուած մը տուաւ անոր որ դէմքն արիւնոտեց : Վասիլին ալ նոյնն ըրաւ սա պատրուակաւ որ իւր կտրած ճիւղերուն դէզն բաւական մեծ չէր, եւ մեկնեցաւ :

Երեկոյին գիւղացիք նորէն ակումբ կազմեցին եւ Վասիլին խօսեցաւ :

—Է՜հ, մարդ չէք դուք, ճնճղուկներ էք.— «Պիտի սպաննե՛նք զայն» գոչեցին եւ, առիթը ներկայացած պահուն, սկսանք դողալ: Այսպէս է որ ճնճղուկներն ալ կը հաւաքուին հաւուրս Թռչնոյն դէմ. «Բնաւ վատութիւն չը պիտի ընենք. բնաւ մեր գաղափարէն ետ չպիտի կենանք: » Եւ երբ կ'երեւայ, ոչ ոք տեղէն կը շարժի : Ցայնժամ հաւուրս Թռչունն կուգայ, ուզածն կ'առնէ եւ կը տանի : «Զո՞վ է տարեր: Իվանը: Աւելի գէշ, աղէկ է եղեր :» Ձեզ նման: Երբ մարդ յետս ընկրկիլ չուզէ, պէտք չէ որ ընկրկի: Երբ Սիտօրը բռնեց, պէտք էր անոր մօտենալ եւ սպաննել: Բայց դուք «Երբեք վատութիւն չպիտի ընէ՛ք, երբեք ձեր գաղափարէն չպիտի հրաժարի՛ք :» Եւ երբ նա եկաւ, ամեն ոք իւր գլուխը ծռեց :

Վիճաբանութիւններն օր ըստ օրէ աւելի յաճախ տեղի կ'ունենային, եւ մուժիկներն երդուեցան զինքեանս հոգաբարձուին ձեռքէն ազատել: Հոգաբարձուն Զատկի տօնական աւուրց մէջ հրամայեց որ երկիրն հերկեն: Այս հրամանը գիւղացիները խիստ շատ զայրացուց : Վասիլիի բնակարանը հաւաքուեցան, Զարչարանաց շաբթուն մէջ, (ըստ մեզ՝ վեցերորդ եօթնեակ աղուհացից.) եւ վերստին սկսան խորհրդածել :

—Եթէ զԱստուած մոռցած է, կ'ըսէին, եւ այնպէս կը վարուի, զայն ապահովապէս պէտք է որ սպաննենք: Օր մը չէ օր մը պիտի մեռնինք :

Պետրոս Միխաէֆն ալ եկաւ. այդ անձը, երկչոտ մէկն էր, եւ բնաւ վիճաբանութեանց մասնակցիլ չէր սիրեր : Սակայն եւ այնպէս գումարման ներկայ գտնուեցաւ, ունկնդրեց, եւ ըսաւ.

—Այդ մեր խորհածը, եղբարք իմ, մեծ մեղք մ'է: Ծանր բան է մեղաց տէր լինիլ : Դիւրին է այլոց կեանքն բառնալ, բայց այն ատեն ինչպէս կը գտնայ մարդ ինքզինքը: Զարիք կը հասցնէ մեզ նա : Զարիքն իրեն հետ կը մնայ. պէտք է համբերել, եղբարք իմ:

Վասիլի այս խօսքերը լսելով՝ բարկացաւ :

—Միշտ միեւնոյն բանը կը կրկնէ, մարդասպանութիւնը մե՛ղք է: Այո՛, անշուշտ. բայց ի՛նչ տեսակ մարդ: Ոճիր մ'է բարի մարդ մը սպաննելը, բայց այդպիսի շո՛ւն մը . . . : Աստուած իսկ կը հաճի յայդմ: Եթէ խղճանք մարդոց վրայ, պէտք է որ կատաղութենէ բռնուած շուներն սպաննենք: Աւելի մեծ մեղք մը գործած կ'ըլլանք եթէ զայն չ'սպաննենք : Ո՛ գիտէ դեռ ո՛րքան մարդկանց չարիք պիտի հասցնէ, եթէ զինք չ'սպաննենք : Եւ մենք, եթէ իւր մահուն պատիժը կրենք՝ այլոց համար կրած պիտի ըլլանք, որք երախտագէտ պիտի ըլլան մեզ: Ցիմարական խօսքեր մի ըներ, Միխաէֆ: Միթէ նուա՞զ մեծ մեղք մը գործած պիտի ըլլանք եթէ Զատկի օրն աշխատինք: Բայց դո՛ւ, դուն աշխատելու չը՛ պիտի երթաս:

Եւ Միխաէֆ պատասխանեց.

—Ինչո՞ւ ոչ: Եթէ զիս ղրկեն, պիտի երթամ ու հերկեմ: Ինծ համար չէ որ կ'աշխատիմ եւ Աստուած գիտէ թէ մեղքն ո՛րունն է : Մենք միայն պարտինք զինքը բնաւ չը մոռնալ: Այս պատուէրները ես չեմ որ կուտամ, եղբարք իմ: Եթէ ըսուած ըլլար թէ չարեաւ պարտ է յաղթել չարին՝ Աստուած զայն կը քարոզէր, բայց հակառակն ըսուած է. «Եթէ ջանաս չարիքն հալածել՝ զայն քու վրադ առած կ'ըլլաս:» Մարդ սպաննելն դիւրին գործ է, բայց արիւնը հոգւոյդ վրայ բիծ մը կը թողու: Մարդասպանութեամբ մարդ իւր հոգին արեամբ կը շաղախէ: Կը կարծես որ չար մը մեռցնելով չարիք մը ջնջած կ'ըլլաս, մինչդեռ, ըստուգիւ, խիղճդ աւելի մեծ չարիքով մը ծանրացուցած կ'ըլլաս : Թշուառութեան դէմ համբերէ եւ պիտի յաղթես անոր :

Այս խօսակցութենէ վերջ մուժիկներն բնաւ որոշում մը չը տուին : Ոմանք Վասիլիի նման կը խորհէին, ուրիշներ չը մեղանչելու եւ համբերող ըլլալու համար Պետրոսի կողմն բռնեցին :

Առաջին օրը, կիրակին, հոգաբարձուն թողուց որ տօնը կատարեն : Ստարոստն (*) երեկոյին եկաւ եւ ըսաւ «Միքայէլ Սիմոնովիչ, հոգաբարձուն, կը հրամայէ որ վաղն ամեն ոք հերկելու երթայ:» Ստարոստն բոլոր գիւղն շրջեցաւ եւ ամենուն յաջորդ աւուր աշխատութիւնը ծանոյց, ոմանց առուակին յանկույս գտնուած եզերաց հողերն նշանակելով, եւ ոմանց ալ մեծ ճամբու եզերքներն :

Մուժիկները արտասուեցին, բայց չհնազանդիլ չհամարձակեցան: Հետեւեալ օրն արօրներն դուրս հանեցին եւ սկսան հերկել : Եկեղեցւոյ զանգակն կը հնչէ եւ պատարագի արարողութիւնն կ'ազդարարէ, բոլոր աշխարհ տօնը կը կատարէ, մուժիկները կ'աշխատին :

Միքայէլ Սիմոնովիչ, հոգաբարձուն, բաւական ուշ ելաւ անկողնէն, եւ իւր հողերուն վրայ պտոյտ մը ըրաւ : Իւր կինը եւ այրի աղջիկն հագուեցան, սպասաւոր մը փոքրիկ կառք մը լծեց եւ պատարագի գացին: Վերադարձին, սպասուհի մը թէյամանով մի (սամօվառ) թէյ պատրաստեց : Միքայէլ Սիմոնովիչն ալ եկաւ եւ սկսան թէյ ըմպել: Թէյէն վերջ, Միքայէլ Սիմոնովիչն ծխափողն վառեց եւ ստարոստն իրեն կանչել տուաւ :

—Է նայինք, մուժիկները հերկելու ղրկեցի՞ր :

—Ղրկեցի, Միքայէլ Սիմոնովիչ :

—Ամենքն ալ գացի՞ն :

—Ամենքն ալ գացին : Ես ինքս անձամբ առաջնորդեցի զիրենք :

—Աշխատութեան զրկուա՛ծ, զրկուած... կ'աշխատի՞ն : Գնա տես թէ կ'աշխատին եւ ըսէ իրենց որ ճաշէն յետոյ պիտի գամ: Պէտք է որ տեսիատին մը գծեն երկու արօրով, եւ աղէկ կ'ըլլայ : Եթէ գործը գէշ կատարուած տեսնեմ, տօն ըլլալն նկատողութեան չը պիտի առնեմ :

—Խիստ լաւ :

Ստարոստը մեկնելու վրայ էր, բայց Միքայէլ Սիմոնովիչ զայն իրեն կոչեց : Իրեն կոչեց զայն, Միքայէլ Սիմոնովիչ, կ'ուզէր բան մը աւելցնել իւր խօսքերուն, բայց շուարում մը կ'զգար. չէր գիտեր թէ ինչպէս սկսի :

—Ականջաւոր ըրէ : Լաւ ականջ դիր թէ այդ աւազակներն ինչ կ'ըսեն իմ վրաս: Ո՞վ են որք բարձրաձայն սպառնալիքներ կ'ընեն, ինչ կ'ըսեն, ասոնք ամենքն ինձ պատմէ : Աղէկ կը ճանչնամ այդ սատանորդիներն, աշխատիլ չեն ուզեր : Կ'ուզեն որ միշտ պառկին, եւ գործ մը չը տեսնեն: Ուտել եւ տօն կատարել, ահա իրենց սիրած բանը, եւ չեն մտածեր որ եթէ հերկելու եղանակն անցնի, գործը շատ ուշ մնացած կ'ըլլայ: Ուրեմն, անոնց շատախօսութիւններն մտիկ ըրէ եւ բոլոր ըսուածն եկուր ու ըսէ ինծ : Պէտք ունիմ զայնս իմանալու : Կորի՛ր, եւ ոչինչ ծածկէ յինէն :

Ստարոստն դէպի դուռը դարձաւ, դուրս ելաւ, ձի հեծաւ, եւ դաշտ գնաց դէպի մուժիկներուն : Հոգաբարձուին կինը ստարոստին եւ իւր ամուսնոյն խօսակցութիւնն լսելով՝ անոր մօտեցաւ եւ իւրմէ բան մը խնդրեց : Քաղցրաբարոյ եւ բարեսիրտ կին մ'էր : Երբ կարենար՝ իւր ամուսնոյն բարկութիւնը կը խաղաղցնէր եւ անոր առջեւ գիւղացիները կը պաշտպանէր :

Ուստի իւր ամուսնոյն մօտեցաւ եւ անոր բան մը աղաչեց.

—Բարեկամս, Միշէնքա, այս Նշանաւոր օրս, Յիսուս-Քրիստոսի տօնին սիրոյն համար մեղք մի գործեր, յանուն Յիսուսի մուժիկներն աշխատցնել մի տար:

Միքայէլ իւր կնոջ խօսքերն բնաւ ի նկատի չառաւ եւ անոր քթին խնդաց:

—Ուրեմն շատ ատենէ ի վեր խարազան չես կերեր ուսերուդ որ այդքան համարձակութիւն առեր ես : Այդոնք քու գիտնալիք գործերդ չեն:

—Միշէնքա, բարեկամս, քու վրադ երազ մը տեսայ, գէշ երազ մը. լսէ զիս, մուժիկներն մ'աշխատցներ :

—Հաւանաբար շատ ճարպ ունիս եւ թերեւս կը խորհիս թէ խարազանն քեզ չ'ազդեր: Զգուշացիր, զգուշացիր :

Սիմոնովիչ բարկացաւ, իւր ծխափողին կրակը իւր կնոջ բերնին մօտ տարաւ, զայն իւր տեղը ղրկեց, եւ հրամայեց որ ճաշը պատրաստէ:

Միքայէլ Սիմոնովիչ կերաւ՝ մսեղէն կերակուր, շչի (1) խոզի մսի ջրով եփուած, խորոված խոճկոր մը, կաթով եւ ալիւրով եփուած ապուր, կեռասօղի խմեց, եւ շաքարով շինուած կարկանդակով մը վերջացուց: Յետոյ խոհարարուհին իրեն կոչեց, եւ հրամայեց որ երգէ, մինչդեռ ինք կիթառով կ'ընկերանար անոր :

Այսպէս Միքայէլ Սիմոնովիչ զուարթօրէն ժամանակը կ'անցընէ, ապակի հանելով կը մարսէ, կիթառին թելերը մատներով կը թրթռացնէ եւ խոհարարուհւոյն հետ կատակ կ'ընէ : Ստարոստը ներս կը մտնէ, կը բարեւէ եւ իւր տեղեկութիւնները կը բերէ :

—Է՛, տեսնենք, կը հերկե՞ն : Գործերնին պիտի աւարտե՞ն :

—Արդէն կէսն աւարտած են:

—Աղէկ հերկե՞ր են :

—Այո, գէշ գործ չտեսայ. կը վախնան :

—Հողն աղէկ կը բացուի՞:

—Այո, շատ աղէկ, խաշխաշի կուտին պէս կը փշրուի:

Հոգաբարձուն քանի մը վայրկեան լռութիւն պահեց :

—Եւ ի՞նչ կը խօսին իմ վրաս: Կը նախատե՞ն զիս :

Ստարոստը այնպէս երեւցաւ թէ շփոթած էր: Բայց Միքայէլ Սիմոնովիչ հրամայեց անոր որ բոլոր ճշմարտութիւնն ըսէ :

—Առանց երկնչելու ըսէ՛ : Արտասանելիք բառերն քուկդ չեն, անոնցն են: Եթէ ճշմարտութիւնն ըսես՝ զքեզ կը վարձատրեմ. եթէ ինձմէ բան մը ծածկես՝ զքեզ կը խարազանեմ, չվստահա՛ս չէ՞, Քաթիւշա՛ : Գաւաթ մը օղի տուր որ սիրտ առնու :

Խոհարարուհին գնաց օղի բերաւ Ստարոստին, որ բարեմաղթութիւն մը ըրաւ, գաւաթը պարպեց, մօրուքը չորցուց : (Ինձ համար ինչ փոյթ, կը մտածէր նա, ինձ համար ինչ փոյթ եթէ անոր վրայ աղէկ չեն խօսիր. քանի որ կ'ուզէ, ճշմարտութիւնն պիտի ըսեմ:)

Եւ սկսաւ.

—Կը տրտնջան, Միքայէլ Սիմոնովիչ, կը տրտնջան :

—Բայց ի՞նչ կ'ըսեն: Խօսէ՛:

—Կ'ըսեն թէ նա Աստուծոյ չհաւատար :

Հոգաբարձուն սկսաւ խնդալ :

—Ո՞վ ըսաւ զայդ :

—Ամենքը: Կ'ըսեն նաեւ թէ նա սատանային հետ յարաբերութիւն ունի :

Հոգաբարձուն ե՛ւս առաւել խնդաց :

—Աղէկ, բայց մանրամասնաբար պատմէ ինձ. ո՞վ է այդպէս խօսողն: Վասիլին ի՞նչ կ'ըսէ :

Ստարոստն իւր ընկերաց վրայ չարախօսել չէր սիրեր, բայց Վասիլիին հետ երկար ատենէ ի վեր գժտած էր :

—Վասիլին միւսներէն բարձրաձայն կ'աղաղակէ:

—Բայց ի՞նչ կ'ըսէ: Խօսէ՛:

—Կը վախնամ ըսածը կրկնելու: Կ'ըսէ թէ նա անապաշխար մահէ մը չպիտի կրնայ խուսափիլ:

—Կեցցէ՛: Ուրեմն ինչո՞ւ կ'սպասէ եւ զիս չ'սպաններ : Բազուկները կա՞րճ կու գան: Լա՛ւ, Վասիլի, քու հաշիւդ ալ կը տեսնենք: Եւ Թիշքա՞ն, շունը, այն ալ այդպէս, այնպէս չէ՞ :

—Ամեն ոք գէշ կը խօսի :

—Բայց ի՞նչ կ'ըսեն :

—Զայն կրկնել չ'եմ ուզեր :

—Ինչո՞ւ կրկնել չ'ես ուզեր: Քաջասրտութիւն ունեցի՛ր. խօսէ՛ :

—Կ'ըսեն թէ՝ իւր փորը պիտի պայթ, եւ իւր բոլոր աղիքներն դուրս պիտի ելնան :

Միքայէլ Սիմոնովիչ յանկարծ բոլորովին զուարթ կերպարանք մ'առաւ :

—Տե՛ս յետոյ պիտի տեսնենք թէ որու աղիքներն դուրս պիտի ելնան : Ո՞վ ըսաւ զայդ, Թիշքա՞ն :

—Բայց ոչ ոք աղէկ կ'ըսէ. ամեն ոք գէշ կը խօսի եւ կ'սպառնայ :

—Լա՛ւ, Պետրոս Միխաէֆը՞, ինչ կ'ըսէ: Ցաւսամ թէ նա ալ զիս կ'անիծէ :

—Ո՛չ, Միքայէլ Սիմոնովիչ : Պետրոսը չ'անիծեր :

—Հապա ի՞նչ կ'ընէ :

—Միայն ինքն է որ բան չ'ըսեր : Տարօրինակ մարդ մ'է: Մեծ զարմացմամբ դիտեցի զինքն, Միքայէլ Սիմոնովիչ :

—Եւ ինչո՞ւ :

—Բոլոր մուժիկներն իւր ըրածին վրայ կը զարմանան :

—Բայց ի՞նչ կ'ընէ :

—Բոլորովին տարօրինակ բան մ'է այս: Երբ իրեն մօտեցայ՝ Թուրքինի քով շեղ տեսիատինի մը վրայ կ'աշխատէր : Դէպի իրեն յառաջացայ, եւ ահա լսեցի որ խիստ քաղցր եւ հեշտալուր ձայնով մը կ'երգէ . . . եւ արօրին վրայ բան մը կը վառի :

—Յետո՞յ :

—Փոքրիկ հրոյ մը նման կը վառի : Քով կ'երթամ եւ կը տեսնեմ հինգ կոպէկնոց մեղրամոմ մը զոր տնկած է արօրին մէջ: Մեղրամոմը կը վառի եւ հովը զայն չը շիջանէր : Եւ ինքն նոր շապիկ մը հագած, մէկ կողմանէ կը հերկէ, միւս կողմանէ սաղմոս կ'երգէ : Եւ նա իւր արօրն կը դարձնէ, կը շարժէ, բայց մեղրամոմն չը շիջանիր: Իմ ներկայութեանս արօրն ցնցեց, եւ անոր խոփն փոխեց, բայց մեղրամոմը չը մարեցաւ :

—Եւ ի՞նչ ըսաւ:

—Ոչինչ: Միայն թէ երբ զիս տեսաւ, տօնը շնորհաւորեց ինծ եւ սկսաւ երգել :

—Խօսեցա՞ր իրեն հետ :

—Ո՛չ : Բայց մուժիկներն այն ատեն իրեն մօտեցան եւ խնդացին: Ի զուր է, կ'ըսէին, Միքայէլ բնաւ չպիտի կրնայ ա՛յնքան աղօթք ընել, որ աւագ շաբթուն մէջ աշխատած ըլլալուն ներումն գտնէ :

—Եւ ի՞նչ պատասխանեց :

—Բան մը միայն. «Եւ յերկիր խաղաղութիւն, ի մարդիկ հաճութիւն», նորէն սկսաւ իւր արօրովն զբաղիլ, ձին քշեց, սկսաւ երգել : Եւ մեղրամոմը միշտ վառի եւ չմարիր :

Հոգաբարձուն ոչ եւս կը խնդար : Կիթառը թողուց, գլուխը կուրծքին վրայ խոնարհեցուց եւ մտածութեանց մէջ ընկղմեցաւ: Այսպէս ժամանակ մը խորհելով մնաց, յետոյ խոհարարուհին, ստարոստն իրենց տեղը ղրկեց, [illegible] ցաւ, անկողին նետեց ինքզինքն ու այնպէս սկսաւ հառաչել ու հեծել որ կը կարծէիր թէ յարդի խուրձեր տանող սայլ մ'էր որ կ'անցնէր : Իւր կինն անոր մօտեցաւ եւ ուզեց զայն մխիթարել. նա չպատասխանեց, միայն ըսաւ անոր.

—Յաղթեց ինծ : Խղճիս դպաւ :

—Օ՛ն, կ'ըսէր կինն, ազատ թող զանոնք: Թերեւս այն ատեն կ'անցնի: Առաջ ալ նման շատ բաներ ըրած ես, բայց այս ահ կուամը չես ունեցած : Ինչո՞ւ հիմա կը վախնաս :

—Կորուսեալ եմ, պատասխանեց, յաղթեց ինծ: Զքեզ չգանակոծած՝ հեռացի՛ր, այդ քեզի չվերաբերիր :

Եւ անկողինէն չելաւ :

Յաջորդ օրն ելաւ, սկսաւ ապրիլ ինչպէս յառաջ. բայց այլ եւս նոյն Միքայէլ Սիմոնովիչը չէր: Կարծես թէ բան մը զինք նախզգար: Կը դանդաղէր եւ քիչ անգամ դուրս կ'ելնէր: Այլ եւս երկրորդ [illegible] խեց: Իշխանն իսկոյն հասաւ : Հոգաբարձուն փնտռեց :—Հիւանդ է : Հետեւեալ տարին, դարձեալ հիւանդ է : Իշխանն իմացաւ որ նա կը խմէր եւ անկէ հոգաբարձութեան պաշտօնն առաւ: Ցայնժամ Միքայէլ Սիմոնովիչ անգործ մնաց, աւելի եւս ձանձրացաւ, զգեստներն անմաքուր էին, իւր բոլոր ունեցածն ըմպելեաց տուաւ, եւ այնպիսի վիճակի մը հասաւ, որ նոյն իսկ իւր կնոջ զգեստները գողցաւ զայնս գինետուն տանելու համար : Մուժիկներն իսկ կը գթային իւր վրայ եւ ըմպելիք կուտային անոր. Տարի մը յետոյ ըմպելիքէն մեռաւ :

Թարգմ. ԼԵՕՆ ԹՈԼՍԹՈՅ

Տ. ԿԱՄՍԱՐԱԿԱՆ

(*) Տեսակ մը ներկայացուցիչ գիւղացւոց, ընտրեալ ի նոցունց :

(1) Տեսակ մը Թան կաղամբէ եւ ճակնդեղէ պատրաստուած :

ԻԼԱՆ

ՊԱԶԱՐ ՍԷՐԱՍԷՐԻ

Տաիրէի աւքէրի Թէֆթիշատ գոմ սիօնընտա պինիչէնիզ պիր սէնէսի մա տընտան չըգարըլմըգ նիհայէթինէ գ. տար մէրգաքիլ իժմիլը օլունմ Թիրութ օլունաճագ օլան քէօհնէ գումաշ վէ տէնէն պէհէր ձէտւէլ գըյէսի տէօ ղուրուշ եիրմի պէշ փարայա վէ չո քէնարլըքն պէհէր գըյէսի ձէտի իւչ ղուրուշ եիրմի պէշ փարայա չուհա փարչալարըն պէհէր գըյէ տէօրթ ղուրուշ օն պէշ փարայա գըրըըբնոը չուհա վէ սաիր փաչ փարչալարըն պէհէր գըյէսի պիր ղո րուշ օն պէշ փարայա Թալիպի Եզհ սինտէ օլուպ, մարտըն օթ պիրինճի փազար իրթէսի կիւնի գաթ ըը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն իսթի սրնա Թալիպ օլանլարըն յէվմի ուժուժիկ տաիրէսինէ կէլմէլէրի օլունուր:

27 մարտ 1886

2—3

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԵՒ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ — **ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ**

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 5,591,956
ՀԱՍՈՅԹ 1884 ՏԱՐՒՈՅ 1,718,462

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 2,993,181
ՀԱՍՈՅԹ 1884 ՏԱՐՒՈՅ 828,858

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև երբ ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուժած վնասնին 11,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 120,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամաթղթերն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Գոմիսիոն խանի անկիւնն երկաթէ կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** Գործակալ կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց։

ԱՅԵՐԻ ՋՐԵՐԻ ՓԷՔԹՈՐԱԼԸ

Այէրի Ջրերի Փէքթորալն արագապէս կը բուժէ հարբուխները, հազերը, կոկորդի վէրքը, փողացաւը, բորբոքումն հազի, բորբոքումն շնչափողի, շնչարգելութիւն եւն։

Այս դեղը հրաշալի կերպիւ կը զօրացնէ տկար թոքերը, կը հանդարտեցնէ թոքային գրգռումները, և կապոյտ հազի և յառաջացեալ թոքախտի համար միակ դարմանն է, որ հզօրապէս կ'ախոյէ ու կը կազդուրէ։

Այէրի Ջրերի Փէքթորալն որ այնքան ծ համբաւ ստացած է իբրեւ ամենէն հզօրագոյն դարմանն զոր գիտութիւնն ի լոյս ընծայեց, շնորհիւ նորա կոկորդի և թոքաբին տկարութեանց վրայ ունեցած ուժգին և միօրինակ նուաճող ազդեցութեամբն է, որով միանգամայն իւր առաքինութեանց ստուգումն և պաշտպանը կը հանդիսանայ։

Ձկայ դեղ մի որ կրնայ այնքան կարեւոր լինել հիւանդին քան զայս, և կամ աւելի արժանիք ունենայ նորա կատարեալ վստահութիւնը գրաւելու։

Ջրերի Փէքթորալն ընտանեկան գործածութեան համար եղած ուրիշ դեղերէ գերազանցն է, և համեղ, քանզի շատ հաճելի ըմպելի փոքր տղայք շատ դիւրաւ կ'առնուն։ Կեդրոնատեղին է Ս. Մ. ՄԻՆԱՍԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐԱՑ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆ, ի Ղալաթիա Կոստանդնուպոլսոյ։ Նաեւ կը ծախուի քաղաքիս մէջ այլ և այլ դեղագործաց քով։

ԲԱԲԱՅԱՆԻ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրբուլէ, Միջերկրականի և Օտեսայի միջեւ կանոնաւորապէս բանող

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Այա Սօֆիա	3,000	Պըքը
Արարատ	2,500	Ուծըլը
Արքատիա	2,500	Քրուքշանք
Լաքոնիա	2,500	Ուիլքս
Մասէտոնիա	3,500	Մարշ
Բուլկերիա	2,800	Ֆօթըրկիլ

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու Ամերիկայի համար։

Ամէն դիւրութիւն և հանգստութիւն տրուին ուղեւորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ. Գործակալք

513

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒՔԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայէ և Պոլսէ միջեւ կանոնաւորապէս բանող

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է [illegible], որ ապրիլ 1ին Մարսիլիայէն և ապրիլ 14ին Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է [illegible]։

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն

Նաւողջեկի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակալութիւն ԹԻՆԻՐՈՒԷ ՐԸՊՈՒԼ
Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միւլէթ
Մումհանէ փողոց, Թիւ 141

14

ՔԻՆԱՐՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

[illegible] կը բանին Լիվըրբուլէ և Միջերկրականի միջեւ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
[illegible]	3,000	Մալթա	3,000
[illegible]	3,000	Մորոքքօ	2,500
[illegible]	2,500	Նանթ	2,500
[illegible]	1,200	Բալմիրա	3,000
[illegible]	2,000	Սէթիա	4,600
[illegible]	2,500	Սարակօսա	3,000
[illegible]	4,000	Սամարիա	3,000
[illegible]	2,500	Թրինիտատ	2,500

Ալճէբօ շոգենաւը, նաւապետ Մ. Նէյ, ապրիլ 3ին Լիվըրբուլէն պիտի մեկնի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՕՆԻ
Գործակալութ
Թիւ 1 Քիւչիւք Հայիլի
փաշա խան Ղալաթիա

511

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրբուլէ և Միջերկրականի միջեւ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քառնաք	4200	Օսայրիս	3000
Ֆէլահ	4000	Նեփթիս	3000
Օսմանլի	4000	Բերա	3000
Սեսոստրիս	3250	Ատլանթիք	1700
Թիպս	3250	Լոթըս	800
Մաքետալա	3250	Օլինտա	800
Մարիոթիս	3250	Սեւիլ	700
Սֆինքս	3000		

Դիմել առ Ժ. Թ. ՈՒԻԹՈԼ և ԸՆԿ.
Մէյտանճըգ փողոց,
Ուիթթալ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ
31, Ճէյմս Սդրիդ, Լիվըրբուլ

515

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք կանոնաւորապէս կը բանին Լիվըրբուլի և Սեւ-ծովի միջեւ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալճէրիան	2500	Ֆավոնեան	3700
Ալզասիան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անատոլեան	2500	Ֆլորեան	3700
Աթենեան	2500	Իպերիան	5500
Արապիան	3700	Իլլիրիան	5500
Պավարիան	6000	Իսթրիան	5500
Պուլկարիան	6000	Լեսպիան	2200
Քասթիլեան	800	Լիկուրեան	2500
Սայփրեան	2000	Լիսպոն	800
Տուրոյ	700	Օրրուլ	700
Եկիփշըն	3700	Բերսիան	3800
Ֆապիան	3700	Վալէնսիան	6800
Ֆալէրնիան	3700	Վիրճինեան	6800

Ալճէրեան շոգենաւը, նաւապետ Լաւրանսոն, ապրիլ 1ին հինգշաբթի օր Սամսոնէն աստ կ'սպասուի։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՈՆԹԷՆ
Գործակալ
Թիւ 34, 35, 36, Նէյր Միւլէթ խան, Ղալաթիա.
Նաւատէրք, Փարոնայ Ֆրէտ, Լէյլանտ և ընկ. Լիվըրբուլ

Գործակալութիւնք
Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆոնթէն.
Ճիպրալթար, Պ. Պ. Քարվըր Եղբարք
Աղեքսանդրիա, Կ. Լ. Վաշման և ընկ.
Մալթա, Ա. Քամիլըրի.
Շիրա, Ա. Մ. Մավրոկօրտադոյ.
Զմիւռնիա, Պ. Ուբրտօլ և ընկ.

512

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

[illegible], Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալզամօ	2,000	Լէանտրօ	4,500
Անճէլօ	3,000	Մարէնկօ	4,300
Արկօ	1,300	Մարտարի	2,500
Պամպասօ	3,500	Մէլօ	2,000
Պօրօտինօ	2,200	Ներօ	2,000
Պրաւօ	2,000	Օթելլօ	5,000
Գէյրի	2,600	Օրլանտօ	3,000
Գայիրօ	2,500	Օդրանդօ	4,500
Գամիլօ	2,100	Օդօ	2,000
Գատօ	2,000	Բասսիֆիկ	1,200
Գօմօ	2,700	Բալերմօ	3,200
Տիտօ	2,500	Բատրէլ	1,700
Տօմինօ	1,800	Քեքօ	2,800
Էրմօ	2,600	Ռիալթօ	4,400
Տորտօ	2,600	Ռինալտօ	3,200
Ֆալքօն	800	Ռօլլօ	3,000
Ֆիտօ	1,700	Ռոմանօ	5,500
Ֆլամինկօ	1,600	Ռոմէօ	3,500
Կայիլէօ	5,500	Սալեռնօ	4,000
Կիտանօ	2,200	Սաֆօ	2,000
Կօզօ	1,800	Սիլվիօ	2,000
Կրոտօ	2,200	Սորենտօ	4,300
Հանկօ		Թասսօ	1,200
Հէրօ	3,000	Թ. Ուիլսըն	3,000
Հիտալկօ	3,000	Թիկէր	1,300
Հումպէր	1,200	Թօլէտօ	2,800
Ճինօ	2,300	Քաանտօ	3,600
Քէլբօ	2,000	Նէանտօ	1600
Քօլքօ	2,200	Զէպրա	3,000
Լէօ	2,000	Զէնօ	41,0

Ռինալտօ շոգենաւը, նաւապետ Մուր, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն աստ հասած պարպած և Օտեսա ուղեւորած է։

Թօլէտօ շոգենաւը, նաւապետ Մօնտօ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է մարտ 22ին և ապրիլ 10ին աստ կ'սպասուի։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖՐԷՏԷՐԻՔ ՀԻԼՏ ԵՒ ԸՆԿ.
Գործակալք
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միւսէթ
խան Ղալաթիա

514

ԱՆԱՍՆԱԲՈՅԺ ՄԻՆԱՍ ԷՄԻՐԵԱՆ

Ձիերու, կովերու և շանց հիւանդութիւնները կը դարմանէ և առ ու ծախի ատեն նոյն կենդանեաց առողջ կամ հիւանդոտ լինելն հասկնալ ուզողները կը գոհացնէ։ Պէտք է դիմել Պոլիս Պահճէ-Գարու Մէրհամէթճեան էֆէնտիի դեղարանը, կամ իւր բնակարանը Իւսկիւտար Պաղլարպաշի Ութ-ալէյ փողոց թիւ 24։

ԱՌԱՋՆՈՐԴ

ԸՆԹԵՐՑԱՆՈՒԹԵԱՆ ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԼԵԶՈՒԻ

Առանց վարժապետի [illegible]

Գրեց
Մ. ԱՐԻԿԵԱՆ

ՀԷՆՐԻԿ ԼԱՆԺ

32 ՄԱՀՄՈՒՏԻԷ ՓՈՂՈՑ

[illegible]

ԽՈՀԱՆՈՑԻ ԳՈՐԾԻՆԵՐ
(ՊՂՆՁԷ, ԶՕՒԼԱՅԻՑ ԵՒ ԹԱՓԾՈՒ ԵՐԿԱԹԷ)

ԵՐԿԱԹԵԱՑ ՄԱՆՐ ԳՈՐԾԻՔ

ԱՏԱՂՁԱԳՈՐԾԻ ԳՈՐԾԻՔ
ՇԻՆՈՒԹԵԱՆ ԱՌԱՐԿԱՅՔ
ՆՈՐՈԳՈՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾԱՆՈՑ
ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՄԵՔԵՆԱՅՔ

ԴԱՆԱԿՆԵՐ
ՔՐԻՍԹՈՖԼԷ ՈՍԿԵՐՉԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

[illegible] 41

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻ

ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

ՔԻՆԱՅՈՎ ՄՍԻ ՀԻՒԹ ՖՈՍՖԱԹ ՏԸ ՇՕ

Ամենազդու կազդուրիչն զոր պարտին գործածել Ապաքինողները, ծերերը, կանայք, տկարակազմ տղայները և ամեն փափուկ անձինք։

Բաղկացեալ Մկանանց և Ջղային ու Ոսկրային դրութեանց կազմութեան և զարգացման յոյժ անհրաժեշտ նիւթերով։

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻՆ ամենէն ազդու դարմանն է, ընդդէմ Արեան տկարութեան, Դեղնութեան, Թոքախտի, Ստամոքսի ամեն ցաւերու, փորհարութեան, հիւծման, երկար ապաքինմանց, եւայլն. ի մի բան, Թուլութեան, վատութեան, Ջղային ուժհատութեան ամեն վիճակներուն որոց շատեր չարաչուք կերպիւ ենթակայ են մեր օրերս։

ԼԻՈՆ—Դեղարան Ժ. ՎԻԱԼ, Պուրպոն փողոց, 14—ԼԻՈՆ

Պոլսոյ մէջ կեդրոնատեղին է ընդհանուր Մթերանոցն Ալիբրանտիի դեղարան Տէլլա-Սուտտա, Բերա մեծ փողոց 169։

CAISSE GENERALE D'EPARGNE ET DE CREDIT

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՍՆՏՈՒԿ ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԱՐԿԻ

Կեդրոնատեղի 116, հրապարակ Լաֆայէթ, Բարիզ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 1,000,000 ՖՐԱՆԿ

Բարիզի Ընդհանուր Խնայողական Սնտուկին գործառնութիւնքն են, Գաղղիոյ կառավարութեան անմիջական «երաշխաւորութեան» ներքեւ գտնուող, և մեծամեծ պարգեւներով վիճակահանութեանց մասնակցող ֆրանսական արժեթղթոց վաճառումը։

Ընկերութիւնը կազմուած լինելով 24 Յուլիս 1867 թուագրեալ օրինագրին տրամադրութեանց համաձայն, իւր գործողութիւնք Ֆրանսայի կառավարութեան քննութեանն «գոնթրոլ»ին ենթարկուած են։ Այս մեծ և անժխտելի ապահովութիւն մ'է զոր ընկերութիւնն ընծայէ յաճախորդաց։

Ընկերութիւնը կը դիւրացնէ հնարաւորութեան «ամսական վճարմանց միջոցաւ» դիզել մի փոքր հարստութիւն և ունենալ միանգամայն մեծ պարգեւ մը շահելու յոյսն։

Առաջին ամսավճարն տրուելուն պէս, բաժանորդն կ'ընդունի իւր գնած արժեթղթին թիւն, և կը վայելէ նորա իրաւունքներն, որպէս թէ բաժնեթղթին գինն ամբողջովին վճարած լինէր։ Հետեւաբար արժեթղթին շահելիք պարգեւներն և տոկոսի կտրօններն իրեն կը վերաբերին։

Ամսական վճարմունք են, ըստ արժեթղթին 5, 10 և 20 ֆրանք։

Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ Ընդհանուր Ներկայացուցիչն Ընկերութեան վասն Թուրքիոյ Ապտուլլահ Նասի էֆէնտի, 4 Պահճէ-գաբու, Կ. Պոլիս։

Ներկայացուցիչ ի Պրուսա, Յովհաննէս էֆէնտի Յ. Պօտուրեան

Ներկայացուցիչ ի Զմիւռնիա Միսիւ Փ. Փէթրօգօգլիօ։

HUILE DE HOGG

ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ ԻՒՂՈՑ ԱՆՀԱՄԵՄԱՏ ԵՒ ԱՆՀՈՏ

ՄՕՐԻՒ ՁԿԱՆ ԲՆԱԿԱՆ ԻՒՂ

Որոյ ազդուութիւնն հաստատուած է 25 էն աւելի տարիներու փորձով հետեւեալ հիւանդութեանց համար, կուրծքի հիւանդութիւն, թոքախտ, թոքառաջեց հիւանդութիւն, հազերու խ, յամառ հազ, խոյլ, աւշային գեղձերու ուռոյցներ. մորթի հիւանդութիւնք, սրքեւն, սպիտակ դաշտան, ընդհանուր տկարութիւն եւայլն. Նաեւ տկար և փափկակազմ տղաքները զօրացնելու համար շատ դիւրաւ կը խմուի։

Օգուշանալու է սովորական իւղերէն և մանաւանդ անոնցմէ որ շահավէտական նպատակներով բնական եղերու տեղ և երբ թէ անոնցմէ աւելի ազդութիւն և անուշ համ տալու համար շինուած են։ Այն իւղերն ուրիշ բանի չեն ծառայեր բայց միայն ստամոքսը ընդդունայն զզուեցնելու և հոգնեցնելու. երբեմն շատ վտանգաւոր ալ կրնան ըլլալ։

Բնական և զուտ ձկան իւղ գտնելու ապահովութեան համար պէտք է գտնել ՀՕԿԻ ԻՒՂԸ, որ եռանկիւնի շիշերով կը ծախուի։ Պահանջել հօկի անունը և Բարիզի բժշկական ճեմարանին քիմիական գործոց գլուխ Պ. Լըսիւէօրի վկայութիւնը որ իւրաքանչիւր շիշի էթիքէթին վրայ կը գտնուի։ Տէլլա Սուտտայի և այլ Պոլսոյ համբաւաւոր դեղավաճառաց քով կը գտնուի։

1883 տարւոյ յունուար 1 էն սկսեալ Հօկի մօրիւ ձկան բնական իւղի շիշերուն էթիքէթներուն վրայ Գաղղիոյ կառավարութեան կնիքն [illegible] գտնուի ու հինն այս մասին ուշադրութիւն ընծայել։ գործարանի նշանը։

[illegible] Պ. Փ. ՏԷԼԼԱ ՍՈՒՏՏԱ [illegible]

Արտօնատէր Ս. ՅԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

O ՊՕՆ ՄԱՐՇԷ

ՊՕՆ ՄԱՐՇԷի վաճառատունը ամենէն մեծն, ամենէն լաւ կազմակերպեալն, ամենէն աղէկ կարգադրեալն են, և այս տեսակէտով Փարիզի նշանաւորագոյն պզանչելիքներէն մին կը համարուին։

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԱՌԻՍՏԻԴ ԲՈՒՍԻԿՈ
ՆՈՐԱՁԵՒՈՒ ԻՐՆՔ
ՓԱՐԻԶ

Ամեն ինչ փոքր շահով և բոլորովին վստահութեամբ ծախելու դրութիւնը բացարձակ է։

Ի վաճառատանն ՊՕՆ ՄԱՐՇԷի

ՊՕՆ ՄԱՐՇԷԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆԵՐՆ օր ըստ օրէ կ'ընդարձակին, առանց սակայն լիովին բաւելու յաճախորդաց յարաճուն խռնութեան։ Յարակից մեծ շէնքեր աւելցուած են վերջերս, որոցմով ՊՕՆ ՄԱՐՇԷ աշխարհիս առաջին վաճառատունն եղած է։ Շէնքին գրաւած տեղը տասն հազար քառակուսի մետրը կ'անցնի։

Պատիւ ունինք ծանուցանել ոփկնաց թէ մեր Եղանակին Նորաձեւութեանց պատկերազարդ ցուցակն հրատարակուած է և թէ առանց թղթատարութեան ծախքի պիտի ղրկուի ամեն անոր որ կ'ուզէ։ Նմանապէս ուղղակի ձրիաբար կը ղրկենք մեր ամեն Մետաքսեղինաց, Բրդեղինաց, Ասուեղինաց, Կերպասուց, Տպածոյից և նմոյշները, ինչպէս նաեւ Մեր նոր ձեւերու Ալպոմները նոր արդուզարդերով, Մեկնոցք, Շրջազգեստք, Պատրաստ հանդերձեղէնք աղջկանց և մանչերու, Ձերմակեղէնք։ Հովանոցք, Ձեռնոցք, Փողպատք, Ծաղիկք և Փետուրք, Տիկնանց և Տղայոց համար Կօշիկներ, Փարիզեան ապրանք։

Մինչեւ 25 Ֆրանք արժէքով մեր Թուրքիա, Յունաստան և Եգիպտոս ղրկելիք ապրանքները ձրի կը հասնին փոխադրութեան ծախքէ մինչեւ ի նաւահանգիստ։ Ըստ որում առանց վճարման չենք կարող մեր ապրանքները ղրկել, ուստի կը խնդրենք մեր յաճախորդներէն որ դրամը ղրկեն իրենց խնդրանքին հետ։

Պօն Մարշէի վաճառատունը մասնաճիւղ չունի
ո՛չ ի Ֆրանսա և ո՛չ ալ օտար երկիրներ։

ՊՐԱՎԷԻ ՋՐԱԼՈՅԾ ԵՐԿԱԹ

ԿԱՆԱՆՉԱԽՏ (FER BRAVAIS) ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵԱՆ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՊՐԱՎԷԻ ՋՐԱԼՈՅԾ ԵՐԿԱԹՆ՝ երկաթախառն բաղադրութեանց ամենազօրաւորն է. օրը մի քանի կաթիլով, քիչ ժամանակի մէջ առողջութիւնն կը վերահաստատուի։

ՊՐԱՎԷԻ ՋՐԱԼՈՅԾ ԵՐԿԱԹԻՆ գործածութիւնն ո՛չ ջղաձգութիւն, ո՛չ ստամոքսի յոգնութիւն, ո՛չ թանչք և ո՛չ պնդութիւն կը պատճառէ։

ՊՐԱՎԷԻ ՋՐԱԼՈՅԾ ԵՐԿԱԹՆ ինքնին համ ու հոտ չունի և չ'տար ալ ո՛չ գինիին, ո՛չ ջրոյն և ո՛չ որ և է ըմպելեաց՝ որոց մէջ խառնուելով կը գործածուի։

ՊՐԱՎԷԻ ՋՐԱԼՈՅԾ ԵՐԿԱԹՆ՝ երկաթախառն բաղադրութեանց ամենէն աժանն է, որովհետեւ ամբողջ սրուակ մը մէկ ամիսէն վեր [illegible] կը տեւէ. ուրեմն այս դեղին գործածութիւնն՝ օրը մի քանի փարայի կու գայ։

ՊՐԱՎԷԻ ՋՐԱԼՈՅԾ ԵՐԿԱԹՆ ակռաները չ'սեցներ։

Ամեն սրուակի հետ յայտարարութիւն մը կը գտնուի, որ մանրամասն կը նկարագրէ այս պատուական ջրալոյծ երկաթին գործածման եղանակներն։

Պ. Պրավէ իւր հնարած երկաթաջրոյն զօրութիւնն կրնայ երաշխաւորել, երբ սրուակաց վերայ գտնուի իւր տպեալ ստորագրութիւնն կարմիր թանաքով։ Մեծ և փոքր սրուակներով կը ծախուի։

Վաճառատեղին է 'ի Փարիզ, BOUTRON & Ce, Rue St-Lazare, 40 & 42.

Կեդրոնատեղին են ի Կ. Պոլիս Քիւչիւքեան եղբարք, Գաստալեան, Վէնսան Ծաննի, և այլ մի քանի դեղարանք։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷԻ

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ

1886 ՄԱՐՏ 1 ՇԱԲԱԹ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ՄԱՐՏ 31

Վօսփորէն իջնող շոգենաւներ

1 — Եէնիմ. Մէզ. Պէօյիւք. Թար. Եէնիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշ.
1 — Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք.
1 — Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլէր. Գուզկ. Գապալթ.
1 15 Պէյգ. Բաշպ. Ռ. Բ. Մահ. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկէլ. Պէյ. Գուզ.
2 — Եէնիմ. Մէզ. Պէօյիւք. Թարապ. Եէնիքէօյ Ստէն. Պօյաճը Ռ. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիքթաշ.
2 15 Գավագներ Մէզարպ. Պէօյիւք. Թար. Պէյգ. Բաշպ. Գանլը. Ա. Հիսար Գանտ. Վանի. Չէնկէլք. Պէյլէր. Գուզկ. Իւսկիւտ.
3 — Եէնիմ. Մէզարպուրնու Պէօյիւք. Թարապիա Եէնիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիք.
4 15 Պէյգ. Բաշպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկէլ. Պէյ. Գուզ. Պէշիք.
4 30 Եէնիմ. Մէզարպ. Պէօյիւք. Թարապ. Եէնիք. Ստէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք. Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք.
5 30 Եէնիմ. Մէզ. Պէօյիւք. Թար. Եէնիք. Ստէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուր. Օրթ. Պէշիք.
6 15 Եէնիմ. Մէզարպ. Պէօյիւք. Թարապ. Պէյգ. Բաշպ. Եէնիք. Միրկ. Գանլըճ. Ռ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Արնավ. Չէնկէլ. Պէյլ. Օրթ. Գուզկ. Պէշիք. Իւսկ.
7 45 Ա. Գավ. Եէնիմ. Մէզարպ. Պէօյիւքտէրէ Թարապ. Եէնիք. Ստէն. Միրկ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթա. Պէշիք.
8 45 Պէօյիւք. Թարապ. Պէյգ. Բաշպ. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլէր. Գուզկ. Իւսկ.
9 — Եէնիմ. Մէզարպ. Պէօյիւք. Թարապ. Եէնիք. Պօյաճըքէօյ Ռ. Հիսար Պէպէք Արնավուտք. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք.
10 — Մէզարպ. Պէօյիւք. Թարապ. Եէնիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիքթաշ.

Կամուրջէն մեկնող շոգենաւներ

1 45 Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար Պօյաճ. Ստէն. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզարպ. Եէնիմ.
2 — Գապալթ. Իւսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյ. Չէնկէլք. Արնավ. Գանտ. Ա. և Ռ. Հիսար Գանլըճ. Միրկ. Եէնիք. Բաշպ. Պէյգ. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզարպ. Եէնիմ.
2 45 Իւսկ. Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Ռ. Բ. Մահ. Բաշպ. Պէյգ.
3 — Պէշիք. Օրթաք. Գուրու. Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզարպ. Եէնիմ.
4 15 Պէշաք. Օրթ. Գուր. Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թար. Պէօյիւք. Մէզ. Եէնիմահալլէ.
5 30 Գապ. Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Պէյգ. Թարապ. Պէօյ. Մէզարպ. Եէնիմ. Ռ. և Ա. Գավագ։
6 45 Իւսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլէր Չէնկէլ. Արնվ. Գանտ. Ա. և Ռ. Հիսր. Գանլճ. Միրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւք.
8 30 Պէշիք. Օրթաք. Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզարպուրնու։
9 30 Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Եէն. Թար. Պէօյ. Մէզ. Եէնիմ.
10 — Գապ. Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկէլք. Վանիքէօ Գանտիլ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Ռիֆաթփաշա. Բաշպ. Պէյգ. Թարապ. Մէզ. Ռ. և Ա. Գավագ։
10 45 Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար Պօյաճ. Ստէն. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզարպ. Եէնիմ.
11 — Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկէօն Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզարպ. Եէնիմ.
11 — Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Բաշպ. Պէյգ.
11 30 Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Վանիք.
12 — Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ.